

SAYI 60/1994
ESKİ ESERLER YASASI
İÇ DÜZENİ
(13/2001 sayılı Yasa ile değiştirilmiş şekliyle)

Madde 1 Kısa İsim

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Madde 2 Amaç
Madde 3 Kapsam
Madde 4 Tefsir
Madde 5 Haber Verme Yükümlülüğü
Madde 6 Tasarruf, Mülkiyet ve Uygulama

İKİNCİ KISIM
Korunması Gerekli Taşınmaz Eski Eserler
ve Doğa Varlıkları İle Bunların Bulunduğu
Alanlarla İlgili Kurallar

Madde 7 Taşınmaz Eski Eserlerin ve Doğa Varlıklarının Saptanması,
Listelenmesi
Madde 8 Taşınmaz Eski Eserlerin Korunma Alanı ve Koruma Sınırı
Madde 9 Korunma Alanları, Sit Alanlarının Derecelendirilmesi, Gelişme, İlke,
Kural ve Koşulların Belirlenmesi
Madde 10 Taşınmaz Eski Eserler ve Korunma Alanları İle İlgili Karar Alma, İzin
Verme Yetkisi ve Yöntem
Madde 11 İzinli ve İzinsiz Müdahale
Madde 12 Yasaya Aykırı Yapılan İnşai ve Fiziki Müdahalenin Durdurulması ve
Uygunluğun Sağlanması
Madde 13 Temel Kazıları ve Gözlemci Bulundurma
Madde 14 Kullanım, Kira ve Tahliye Koşulları
Madde 15 Taşınmaz Eski Eserleri Kirletme Yasağı
Madde 16 Maliklerin İzin Verme Yükümlülüğü
Madde 17 Taşınmaz Eski Eserler Parçalarının Taşınması
Madde 18 Maliklerin ve/veya Tasarruf Sahiplerinin Hak ve Sorumlulukları İle
Muafiyetler
Madde 19 Kamulaştırma veya El Koyma
Madde 20 Eski Eserleri Koruma onunun Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi

ÜÇÜNCÜ KISIM
Korunması Gerekli Taşınır Eski Eserlerle İlgili Kurallar

Madde 21 Yönetim ve Gözetim
Madde 22 Gruplandırma, Belgeleme ve Müzeler Alma
Madde 23 Devlet Müzeleri ve Özel Müzeler
Madde 24 Koleksiyonculuk
Madde 25 Etnografik Eski Eser Ticareti
Madde 26 Satış ve Açık Artırmalarda Haber Verme Yükümlülüğü

Madde 27 Yurt Dışına Çıkarma ve İthal

Madde 28 Kopya Çıkarma

DÖRDÜNCÜ KISIM

Araştırma, Sondaj, Kazı ve Define Arama, İzinler,
Zarar Vermede Tazminat Yükümlülüğü İle İlgili Kurallar

Madde 29 Araştırma, Sondaj ve Kazı

Madde 30 Araştırma, Sondaj ve Kazı İzinlerinin Hükümsüzlüğü

Madde 31 İzin Süresi

Madde 32 Kazıda Çıkan Varlıkların Kaldırılması ve Müzelere Nakli

Madde 33 Zarar Vermede Tazminat Yükümlülüğü

Madde 34 Yayın Hakkı

Madde 35 Giderler

Madde 36 Koruma ve Çevre Düzenlemesi

Madde 37 Tesislerin Devri

Madde 38 Araştırma, Sondaj ve Kazıda Görevlendirmeler

Madde 39 Define Arama

Madde 40 Dedektör Kullanma Yasağı

Madde 41 İhbar Ödülü

BEŞİNCİ KISIM

Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun
Kuruluşu ve Görevleri

Madde 42 Oluşum

Madde 43 Anıtlar Yüksek Kurulunun Görevleri

Madde 44 Üyelerin Nitelikleri ve Üyeliklerin Son Bulması

Madde 45 Kurulun Çalışma Şekli

Madde 46 Alınan Kararların Kesinleşmesi

Madde 47 Kararlara Uyuma Zorunluluğu

Madde 48 Kurul Üyelerinin Ödenekleri

Madde 49 Kurulun Tüzüğü

ALTINCI KISIM

Suç ve Cezalar

Madde 50 Suç ve Cezalar

Madde 51 Suçun Tekerrürü Halinde Cezayı Artırma

Madde 52 Suç Sayılan Fiilleri Teşvik Edene Uygulanacak Ceza

YEDİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

Geçici Madde 1 Yasadan Önce Yapılan İzinsiz İnşai ve Fiziki Müdahaleler

Geçici Madde 2 Yasadan Önce Koleksiyonculuk Yapanların Durumu

Geçici Madde 3 Cihazların Bildirilmesi

Geçici Madde 4 Vakıflar İdaresine Tahsis Edilen Taşınmazların Durumu

Geçici Madde 5 Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun Oluşturulma
Süresi

Geçici Madde 6 Eski Eserleri Koruma Fonu Yönetim Kurulunun Oluşturulma Süresi

Geçici Madde 7	Tüzüklerin Hazırlanma Süresi
Geçici Madde 8	1974 Yılı ve Öncesinde Başlamış Kazılar

SEKİZİNCİ KISIM
Son Kurallar

Madde 53	Tüzük Yapma Yetkisi
Madde 54	Yürütme Yetkisi
Madde 55	Yürürlükten Kaldırma ve Koruma
Madde 56	Yürürlüğe Giriş

Sayı : 60/1994
ESKİ ESERLER YASASI
(13/2001 sayılı Yasa ile değiştirilmiş şekliyle)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa isim 1 Bu Yasa, "Eski Eserler Yasası" olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Amaç 2 Bu Yasanın amacı, tarih öncesi ve tarih devirleri ile yakın geçmişten günümüze kadar gelen taşınır ve taşınmaz eski eserler ile doğa varlıklarının korunup yaşatılması için yapılması ve uyulması gerekli iş ve işlemlerle ilgili ilke ve uygulama esaslarını belirleyip düzenlemektir.

Kapsam 3 Bu Yasa, korunması gerekli olan taşınır ve taşınmaz eski eserler ile doğa varlıklarıyla ilgili hususları ve bunlara ilişkin gerçek ve tüzel kişilerin görev ve sorumluluklarını kapsar.

Tefsir 4 Bu Yasa'da metin başka türlü gerektirmedikçe:
"Anıt", yapıldıkları dönemin tarihi, mimari, sanatsal ve kültürel özelliklerini taşıyan tek ve/veya toplu haldeki taşınmaz eski eserleri anlatır.
"Anıtlar Yüksek Kurulu", bu Yasa'nın beşinci kısım kuralları uyarınca oluşturulan ve görevleri belirlenen Taşınmaz Eski eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nu anlatır.
"Arkeolojik Nitelikli Eski Eser", tarih öncesi ve tarihi devirlere ait jeoloji, botanik, zooloji, antropoloji, prehistorya, protohistorya, arkeoloji ve sanat tarihi bakımından belge değeri taşıyan veya ilgili buldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel özelliklerini ve düzeyini yansıtan yerüstünde, yeraltında ve sualtındaki her türlü taşınır ve taşınmaz maddi varlıklar ile bunların kalıntılarını anlatır.
"Arkeolojik Sit", saptanmış veya saptanmamış olduğuna bakılmaksızın, tarih öncesi ve tarihi dönemlere ait çeşitli uygarlıkların yeraltında, yerüstünde ve sualtındaki ürünlerini; yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri

Özelliklerini gösteren her türlü kültür kalıntılarının yer aldığı ve/veya yer aldığı olası alanları anlatır.

“Bakanlık”, Eski Eserler ve Müzeler Dairesinin bağlı olduğu Bakanlığı anlatır.

“Bakım”, taşınır ve taşınmaz eski eserleri korumak amacıyla, iyileştirmek için yapılan ve taşınmaz eski eserlerde binanın taşıyıcı sistemi ile ilgili olmayan inşaat işlerini anlatır.

“Define”, özel olarak saklanmış veya gizlenmiş antik değeri olan veya olmayan çok miktardaki kıymetli eşya, evrak, takı, para ve benzerlerini anlatır.

“Değerlendirme”, taşınır eski eserlerin incelenmesi, gruplandırılması, saptanması, belgelenmesi, sergilenmesi, düzenlenmesi, kullanılması, tasarrufuna izin verilmesi ve bilimsel yöntemlerle tanıtılmasını anlatır.

“Derecelendirme”, bu Yasa amaçları bakımından sit alanlarının, uygun görülecek şekil ve kullanım biçimlerine bağlı olarak gelişme ve geliştirme ilkelerinin belirlenmesini ve bu amaçla taşınmaz mallar ile yerüstündeki ve/veya yeraltındaki ve/veya sualtındaki eski eserlerin sınıflandırmasını anlatır.

“Doğa Varlıkları”, jeolojik devirlerle, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait olup ender bulunmaları veya özellikleri ve güzellikleri bakımından korunmaları gerekli görülen yerüstündeki, yeraltındaki ve sualtındaki varlıkları, doğal jeolojik olayların meydana getirdiği güzel görünüşleri, mağaraları, dağları, asırlık ve/veya özellikli ağaçları, korulukları veya dünyada ender olan faunayı ve florayı ve benzerlerini anlatır.

“Doğal Sit”, doğa varlıklarının yoğun olarak bulunduğu ve sınırları tanımlanabilen alanları anlatır.

“Eski Eser”, saptanmış ve/veya listelenmiş olup olmadığına bakılmaksızın, tarih öncesinden günümüze kadar gelen süreçte üretilmiş olup ilgili buldukları dönemin tarihi, sosyal, kültürel, teknik, mimari, sanatsal, ekonomik ve bilimsel düzey ve özelliklerini yansıtan yerüstündeki, yeraltındaki ve sualtındaki her türlü taşınır ve taşınmaz tarih ve kültür varlıklarını ve/veya metin içinde geçen kültür varlığı ifadesini anlatır.

“Etnoğrafik Nitelikli Eski Eser”, halk sanatları ile halkın maddi ve manevi kültürünü (Folklor-Halkbilimi) yansıtan her türlü taşınır ve taşınmaz duruma getirilmiş maddi kültür varlıkları ile, ilgili buldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel özellikleri ile düzeyini yansıtan her türlü taşınır kültür varlıklarını anlatır.

“Faiz Farkı”, bu Yasa kuralları uyarınca verilecek kredilere uygulanacak olan yürürlükteki faiz oranının Eski Eserleri Koruma Fonu tarafından ödenecek olan kısmını anlatır.

“İnşai ve Fiziki Müdahale”, bu Yasa amaçları bakımından İmar Yasası’nın 2’nci maddesinde belirtilen “Gelişme” tanımını ve ayrıca bakım, tesisat, kazı, sondaj ve benzeri iş ve işlemleri anlatır.

“Kentsel Sit”, kentsel ve yöresel nitelikleri bakımından tarihi, kültürel, mimari ve sanatsal açıdan gösterdikleri fiziksel özellikleri ile yaptıkları dönemin sosyal, ekonomik, kültürel yapısını ve yaşam biçimini yansıtan bina ve bina grupları ile bunların bir arada bulunması itibarıyla doku bütünlüğü gösteren alanları anlatır.

“Koruma Alanı”, bu Yasa ve/veya İmar Yasası’nda belirtildiği şekilde ilan edilip, gelişme ilke, kural ve koşulları düzenlenen sit alanlarını anlatır.

“Koruma-Korunma”, bu Yasa amaçları bakımından taşınmaz eski eserler ve doğa varlıklarında, taşınmaz eski eser ve doğa varlığının özgün yapısı ile özellik ve niteliklerini bozmadan yapılan inşai ve fiziki müdahaleyi; taşınır eski eserlerde bakım, onarım, restorasyon, belgeleme, depolama ve benzeri iş ve işlemleri ve taşınır veya taşınmaz olduğuna bakılmaksızın tüm eski eserlerin ve doğa varlıklarının açığa çıkarılmasının engellenmesini önleyici iş ve işlemleri anlatır.

“Koruma Sınırı”, sit alanlarının ve/veya koruma alanlarının çevresindeki sınırı anlatır.

“Müdürlük”, eski eserler ve müzelerden sorumlu olan Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürlüğünü anlatır.

“Kültür Varlıkları”, bu Yasa’da tanımlanan eski eserleri anlatır.

Bölüm 96
14/1959
67/1963
16/1971
31/1976
18/1979
47/1984
48/1989
6/1992

“Nihai Onay Belgesi”, Yollar ve Binaları Düzenleme Yasası’nın 10. maddesinde belirtilen “Tasvip Belgesi”ni anlatır.

“Onarım”, taşınır ve taşınmaz eski eserlerde korumak ve yaşatmak amacıyla, iyileştirmek ve sağlamlaştırmak için yapılan her türlü iş ve/veya işlemleri anlatır ve özelliklerini bozmayacak şekilde yapılacak eklemeyi de kapsar.

“Ören Yeri”, kısmen veya tamamen açığa çıkarılmış olması nedeniyle ziyaret edilebilen arkeolojik, tarihi ve doğa varlıkları ile bunların kalıntılarının bulunduğu yerüstündeki, yeraltındaki ve sualtındaki sit alanlarını anlatır.

“Planlama Makamı”, Şehir Planlama Dairesini anlatır.

“Planlama Onayı”, İmar Yasası’nın 17. maddesindeki koşullu veya koşulsuz olarak verilen izni anlatır.

“Restorasyon”, taşınmaz eski eserin tarihi ve kültürel özellikleri, yapı teknikleri göz önünde bulundurularak, röleve ve/veya restitusyon projeleri dikkate alınarak, tümünün veya

bir kısmının canlandırılarak yenilenmesi için, yapılan her türlü onarım işleri ile planlamaya uygun olarak günün koşullarına göre kullanım getirilmesini anlatır.

“Sit”, tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli uygarlıkların ürünü olup, ilgili buldukları devirlerin tarihi, sosyal, ekonomik, kültürel, mimari, yöresel, fiziksel, sanatsal ve benzeri özelliklerini yansıtan kentsel ve yöresel alanları ve/veya kent veya kente ait kalıntıların bulunduğu alanları ve/veya önemli tarihi olayların geçtiği ve/veya doğa varlıklarının bulunduğu alanları anlatır.

“Sondaj”, bu Yasa amaçları bakımından sit alanı ve/veya koruma alanı ilan edilip edilmediğine bakılmaksızın, eski eser bulunan veya eski eser bulunma olasılığı olan alan, arazi, arsa ve/veya bina altındaki olası eski eserleri, eski eser kalıntılarını, taşınmaz eski eserlerin özgün yapısına ilişkin izleri ve/veya kültür katmanlarını saptamak ve incelemek amacıyla dar bir alanda yapılan derin kazıyı anlatır.

“Tarih ve Kültür Varlığı”, bu Yasa’da tanımlanan eski eserleri ve/veya metin içinde geçen kültür varlığı ifadesini anlatır.

“Tarihi Sit”, eski eserlerden önemli tarihi olayların geçtiği ve bu nedenle korunması gerekli görülen yerleri anlatır.

“Tasarruf”, Ceza Yasası’nda bu sözcüğe verilen anlamı anlatır.

Bölüm 154
3/1962
43/1963
15/1972
20/1974
31/1975
6/1983
22/1989
64/1989

“Taşınır Eski Eser”, “Arkeolojik Nitelikli Eski Eserler”, “Etnoğrafik Nitelikli Eski Eserler”, “Eski Eser”, “Doğa Varlıkları” ve “Define” tefsirlerinde sözü edilen jeolojik, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait jeolojik, botanik, zooloji, biyoloji, paleoantropoloji, antropoloji, prehistorya, protohistorya, arkeoloji, sanat tarihi, enoğrafya, halkbilimi ve benzeri bilim kolları bakımından belge değeri taşıyan veya zaman kavramı söz konusu olmaksızın buldukları dönemin sosyal, kültürel, teknik ve bilimsel özellikleri ile düzeyini yansıtan veya ender bulunur özelliklere sahip olan her türlü taşınır eski eserleri; her çeşit hayvan ve bitki fosillerini, insan ve hayvan iskeletlerini; her türlü işlenmiş taş ve aletleri, çini, seramik, pişmiş toprak, cam, maden ve benzeri malzemelerden yapılmış eşyalar ile araç gereci, heykel ve figürinleri, kesici, koruyucu ve vurucu silahları, idol, ikon ve tapınak ile kilise eşyalarını, bilezik, taç, diadem, yüzük, küpe, kolye, iğne ve takı gibi süs eşyaları ile taşları, ağırlık askıları, mühür ve maskeleri, deri, bez, papirüs, parşömen, pişmiş toprak, ahşap, taş veya maden üzerine yazılı veya

tasvirli tablet ve belgeleri, tartı ve ağırlık araç gereçlerini, sikke ve madalyonları, damgalı ve yazılı diğer levhaları, yazma veya tezhipli kitap ve/veya minyatürleri, sanat değerine haiz gravür, yağlıboya veya suluboya tabloları, azizlere ait kalıntıların korunduğu muhafazaları (reliquerler), nişan ve madalyaları, çini, pişmiş toprak, cam, ağaç, kemik, kumaş ve benzeri malzemelerden yapılmış taşınır eşyalar ile bunların parçalarını, halkın sosyal yaşamını yansıtan el emeği ve/veya mekanik olarak yapılmış araç ve gereçler ile bilim, din ve mekanik sanatlarla ilgili etnoğrafik nitelikli eski eserleri, taşınmaz eski eserlerle ilgili veya bunlara ait olmakla birlikte yerlerinden kopmak suretiyle taşınır hale gelmiş yazılı, tasvirli, bezemeli veya fonksiyonel parçaları; tarihimize ışık tutan belgeleri ve diğer malzemeleri; zaman kavramı söz konusu olmaksızın yerel sanatçılar tarafından yapılan sanat eserlerini anlatır.

“Taşınmaz Eski Eserler”, tarih öncesi devirlerden günümüze kadar yapılmış olan ve yapıldıkları dönemin sosyal, kültürel, teknik, mimari, sanatsal ve bilimsel özellikleri ile düzeyini yansıtan tek ve/veya toplu haldeki tüm taşınmaz kültür varlıklarını, taşınmaz doğa varlıklarını; tarihimizdeki önemleri nedeniyle zaman kavramı söz konusu olmaksızın büyük tarihi olaylara sahne olmuş binaları ve/veya alanları; tek ve/veya toplu haldeki kaya mezarı, tarihi mağara, kaya sığınağı ve resimli mağaraları; yazılı, resimli ve kabartmalı kayaları; höyük, tümülüs, ören yeri, arkeolojik ve tarihi kent ve köy kalıntılarını ve/veya bunların yayıldıkları alanları, akropol, nekropol (mezarlık), mezar ve harabeleri; kale, hisar, sur, hendek, tarihi kışla, tabya, istihkam, arsenal ve bunlarda bulunan sabit silah ile diğer buluntu ve müstemilatı; kervansaray, han, hamam ve medreseleri; kümbet, türbe ve kitabeleri; köprü, su kemeri, su yolu, sarnıç ve kuyuları; tarihi yol kalıntısı, demiryolu binası ve/veya kalıntılarını; mesafe taşı, eski sınır taşı ve dikili taşları; sumakları; tersane, rıhtım, deniz feneri, liman ve mendirekleri, kilise, cami, mescit, musalla ve namazgâhları, çeşme, sebil ve hayratları; lahit ve stelleri, sinagog, bazilika ve katedralleri, kazıma ve kabartmaları, fresk ve mozaikleri, imarethane, darphane, şimşek hane, şifa hane, muvakkit hane, tekke ve zaviyeleri, arasta, bedesten, kapalı çarşı ve külliyeleri, okul binası, dükkan, köşk ve konakları; sivil mimarlık örneği evler ile benzeri yapıları ve bunların bir araya gelmesiyle oluşan özellikli eski mahalleleri anlatır.

“Vakıflar İdaresi”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki “Temel Evkaf Kuralları (Ahkâmül Evkaf)” ile “Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi” (Kuruluş Görev ve Çalışma Esasları) Yasası’na bağlı olarak görev yapan Vakıflar İdaresi Genel müdürlüğünü anlatır.

“Yönetim Kurulu”, Eski Eserleri Koruma Fonu’nun Yönetim Kurulunu anlatır.

73/1991
51/1992
32/1993

Haber verme
yükümlülüğü

- 5
- (1) Nerde olursa olsun, Müdürlüğün bilgisi dışındaki taşınır eski eserleri bulanlar, buldukları yerleri bilenler ve/veya yeni haber alanlar, bunları ve/veya buldukları yerleri, Müdürlüğe ve/veya en yakın Polis Karakoluna bildirmekle yükümlüdürler. Buna aykırı hareket edenler, suç işlemiş sayılırlar.
 - (2) Taşınır eski eserleri bulanlar, bunları buldukları yerlerden alamazlar, kendilerine veya başkalarına ait başka bir yere taşıyamazlar, tasarruf edemezler, saklayamazlar ve/veya eski eserlerin bulunduğu yerde araştırma, sondaj veya kazı yapamazlar. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
 - (3) Böyle bir ihbarı alan veya bu gibi eski eserlerden doğrudan doğruya haberdar olan Müdürlük ve/veya Polis, bunları korumak ve güvenlikleri için gerekli önlemleri almak ve/veya alınmasını sağlamakla yükümlüdürler. İhbar Polise yapılmış ise bildirim aynı gün Müdürlüğe iletilir.
 - (4) Eski eserler yurtdışına çıkış limanlarında, gümrüklerde veya sınır bölgesi çıkışlarında tespit edilmiş veya yoklama sırasında bulunmuş ise, bu Yasa kurallarının uygulanması ve eski eserlerin değerlendirilip belgelenmesi için ilgililerin durumu aynı anda amirlerine, bu amirlerin ise durumu aynı anda Müdürlüğe bildirmeleri esastır.
 - (5) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından temin edilen ve/veya tasarruflarında bulunan etnoğrafik nitelikli taşınır eski eserlerin, eskimiş ve kullanılmış madeni eşyalar ile araç gerecin, antik giysi, seramik, cam eşya ile benzerlerinin ve/veya bu gibi varlıkların parçalarının yurtdışına çıkarılmadan önce incelenmesi için Müdürlüğe haber verilmesi, gösterilmesi ve Müdürlükten yurtdışına çıkış izni alınması zorunludur. Bu gibi eşyaların ve/veya varlıkların Müdürlükçe incelenmeden veya bu inceleme Müdürlük izniyle teyit edilmeden yurtdışına çıkarılması yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.

Tasarruf,
mülkiyet ve
uygulama

- 6 (1) Müdürlüğün yazılı izni olmaksızın taşınır eski eserlerin tasarrufu yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- Bu gibi eski eserlere el konur ve ilgililer hakkında yasal işlemler başlatılır. Eğer izinsiz tasarrufta bulunan eski eserler bir yerden sirkat edilmiş ise yürürlükteki ilgili diğer yasaların kurallarına göre de işlem yapılır.
- Ancak bu Yasa'da tasarrufu Müdürlük iznine bağlı olmayan ve etnoğrafik nitelikli fresk, mozaik, ikon, kilise malzemesi ve benzerlerinin dışında kalan halk sanatlarıyla ilgili yakın geçmişe ait etnoğrafik nitelikli Taşınır eski eserler bu kapsamın dışındadır.
- (2) Devlete ait arazi ve emlak ile gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde bulunan emlak ve arazide varlığı bilinen veya ileride meydana çıkacak olan her türlü taşınır ve taşınmaz eski eserler, devletin malı olup devletin gözetim, denetim ve koruması altındadır. Bu gibi taşınır ve taşınmaz eski eserler üzerindeki her türlü tasarruf ve/veya tasarrufa izin vermek hakkı Müdürlüğe aittir.
- (3) Bu Yasayla yasaklanan veya suç sayılan fiilleri teşvik eden de, yabanın işlediği suçu işlemiş sayılır. Bu gibi kişi veya kişilere de bu Yasanın aynı maddeleri uygulanır.

İKİNCİ KISIM

Korunması Gerekli Taşınmaz Eski Eserler ve Doğa Varlıkları İle Bunların Bulunduğu Alanlarla İlgili Kurallar

Taşınmaz Eski
Eserlerin ve Doğa
Varlıklarının
Saptanması ve
Listelenmesi

- 7 (1) Taşınmaz eski eserlerin, doğa varlıklarının ve/veya bunların içinde bulunduğu sit alanlarının saptanması Müdürlük tarafından yapılır. Müdürlük saptama iş ve işlemlerini kendi uzmanlarıyla yapabileceği gibi, varlıkların niteliklerine göre Planlama Makamı veya diğer ilgili kurum, kuruluş ve heyetlerle de işbirliği yapabilir. Saptamalarda eski eserlerin veya tarih öncesi ve tarihi dönemler hakkında bilgi vermesi olası yerlerin ve doğa varlıklarının arkeolojik, tarihsel, sanatsal, bölgesel, ekolojik ve benzeri özellikleri dikkate alınır.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkraya uyarınca saptanmış olan taşınmaz eski eserlerin, doğa varlıklarının ve/veya belirlenmiş sit alanlarının listesi, onaylanmak ve/veya ilan edilmek üzere Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayına sunulur.

- (3) Yukarıdaki (1)'inci ve (2)'inci fıkranın genelliğini etkilemeksizin, kentsel sit olan veya kentsel sit olma özelliğine sahip alanlarda, yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtildiği şekilde yapılacak saptamaya bağlı olarak, İmar Yasası'nın 26'ncı maddesi uyarınca Planlama Makamı da Müdürlükle işbirliği içinde tarihi ve kültürel değere sahip bina veya binaların listesini hazırlayarak Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayına sunma yetkisine sahiptir.
- (4) Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından onaylanan taşınmaz eski eserler, doğa varlıkları ve/veya bunların içinde bulunduğu sit alanları, onaylandığı tarihten başlayarak listelenmiş ve/veya ilan edilmiş olurlar ve taşınmaz eski eser veya doğa varlığı muamelesi görürler.
- (5) (A) Yukarıdaki (2)'inci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkraların kurallarına bakılmaksızın, inşai ve fiziki müdahalelerin çok hızlı ve yaygın olduğu sit alanı olma özelliğine sahip alanlar ve/veya bu alanlardaki tarihi ve kültürel değere sahip bina ve/veya bina grupları ve/veya diğer kültür varlıkları ve/veya doğa varlıkları, Müdürlük ve/veya Planlama Makamı tarafından saptanır ve hazırlanan liste Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayına sunulur.
- (B) Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayına sunulan liste ve/veya sit alanları, Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından onaylandığı tarihten başlayarak altı ay süre ile listelenmiş sayılır.
- (C) Yukarıdaki (b) bendinde belirtilen süre içinde, onaylanmış olan sit alanı ve/veya liste, aynen veya değiştirilerek ikinci kez Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayına sunulur. Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından ikinci kez onaylanan sit alanı ve/veya liste listelenmiş olur ve onaylandığı tarihten başlayarak eski eser veya doğa varlığı muamelesi görür.
- (6) Yukarıdaki (4)'üncü ve (5)'inci fıkralar uyarınca listelenmiş taşınmaz eski eserler, doğa varlıkları ve/veya bunların içinde bulunduğu sit alanları, Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan edilir
- (7) (A) Müdürlük, listeleme kararını, Resmi Gazete'de yayımlamak suretiyle ilan eder ve en geç beş gün içinde maliklerin bilinen adreslerine yazılı olarak bildirir. Adresi bilinmeyen maliklere ise, günlük iki yerel gazetede ilan yoluyla bildirim yapılır.
- Ancak, yazılı olarak veya ilan yoluyla yapılan bildirimlerin maliklere ulaşmaması, listeleme kararının kesinleşmesini engellemez ve geçerliliğini etkilemez.

		(B) Listelenen taşınmaz eski eserler, doğa varlıkları ve/veya bunların içinde bulunduğu sit alanlarının tapu kütüğündeki ilgili hanelerine, korunması gerekli eski eser ve doğa varlığı olduğu hususunda kayıt konur.
		(8) Her ne surette olursa olsun durumları itibariyle saptanamadıklarından listelenmeyen veya listelenemeyen eski eserler ile doğa varlıkları ve/veya bunların içinde bulunduğu alanlar, korunması gerekli olma özelliklerini yitirmezler. Zaman zaman saptanan bu varlıklar aynı yöntemle listelenirler.
		(9) Sualtındaki korunması gerekli eski eserlerin bulunduğu bölgeler ilgili uzmanlar ve/veya heyet, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak Müdürlükçe saptanır ve yukarıdaki fıkralarda belirtildiği şekilde listelenir. Bu bölgelerin dışında kalan alanlar, Bakanlar Kurulu kararı ile turistik ve sportif amaçlı dalış alanı olarak ilan edilebilir.
Taşınmaz Eski Eserlerin Korunma Alanı ve Korunma Sınırı 55/1989	8	(1) İmar Yasası uyarınca bir Planın ve/veya Emirnamenin olup olmadığına ve/veya bu Yasa ve/veya İmar Yasası uyarınca Koruma Alanı olarak ilan edilip edilmediğine bakılmaksızın, bir sit alanında veya sit alanı olma özelliğine sahip herhangi bir alanda veya bu tür alanların dışında kalan alanlarda, listelenen tek ve/veya toplu taşınmaz eski eserlerin çevresinde, yapılacak inşaatların, eski eselerin görünümünü etkilemeyecek ve/veya doku bütünlüğüne olanak sağlayacak yeterli uzaklıkta bir alanın etrafına, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayı ile Müdürlük tarafından korunma sınırı çizilerek, bu sınır içinde kalan alan Korunma Alanı olarak belirlenir. (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın genelliğini etkilemeksizin korunma sınırının çizilerek korunma alanının belirlenmediği durumlarda taşınmaz eski eserin korunma alanı, taşınmaz eski eserin bulunduğu arsa veya arzının dört yanındaki, duruma göre, yol varsa yol ötesindeki ilk parselin koruma için yetersiz olması durumunda diğer komşu parselleri de kapsar.
Koruma Alanları, Sit Alanlarının Derecelendirilmesi, Gelişme, İlke, Kural ve Koşullarının Belirlenmesi	9	(1) (A) Bu Yasa kurallarına göre müdürlük, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun onayı ile, sit alanlarını koruma alanı olarak ilan etmek ve/veya bu alanlarda derecelendirme yapmakla yetkilidir.

55/1989

- (B) Müdürlük, yukarıdaki (a) bendinde belirtilen yetkisini kullanırken, Planlama Makamı ve ilgili diğer kurum kuruluşlarla eşgüdüm ve işbirliği içinde çalışır.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın genelliğine bakılmaksızın, kentsel sit alanlarında veya kentsel sit olma özelliğine sahip alanlarda, İmar Yasası'nın 25'inci maddesi uyarınca Planlama Makamı Koruma Alanı ilan edebilir.
- (3) (A) Yukarıdaki (1)'inci ve (2)'inci fıkralarda belirtildiği şekilde koruma alanı olarak ilan edilen alanlar ve/veya koruma alanı olarak ilan edilebilecek özellikteki alanlarda, İmar Yasası Kuralları uyarınca öngörülen planlar yapılabilir ve/veya emirname yayımlanabilir.
- (B) Planlama Makamı, yukarıdaki (a) bendinde belirtilen planların ve/veya emirnamenin hazırlanmasında Müdürlük ve Anıtlar Yüksek Kurulu ile eşgüdüm içinde çalışır.
- (C) Arkeolojik, tarihi ve doğal sit olarak ilan edilen alanlarda ve/veya arkeolojik, tarihi ve/veya doğal sit olma özelliğine sahip alanlarda hazırlanacak plan veya emirname ilke ve/veya kurallarının belirlenmesinde, ilgili sit alanlarının derecelendirme ilkesi esas alınır.
- (4) Taşınmaz eski eserlerin bulunduğu sit alanı olma özelliğine sahip alanlar ve/veya sit alanları ve/veya koruma alanları içerisinde:
- (A) Yukarıdaki (3)'üncü fıkrada belirtildiği şekilde İmar Yasası kuralları uyarınca herhangi bir planın ve/veya emirnamenin yürürlükte olduğu durumlarda İmar Yasasına göre, plan veya emirname kural ve koşulları uygulanır.
- (B) İmar Yasası uyarınca herhangi bir planın ve/veya emirnamenin olmadığı durumlarda, taşınmaz eski eserlere ve/veya bulunduğu alanlara yönelik inşai ve fiziki müdahalelerin ilke, kural ve koşullarını belirleme ve bu koşullarda karar alma yetkisi Anıtlar Yüksek Kurulu'na aittir. Bu konularda müdürlük izni ve/veya Yollar ve Binalar Düzenleme Yasası kuralları uyarınca verilecek izin, Anıtlar Yüksek Kurulu kararlarına dayandırılır.

Bölüm 96
14/1959
67/1963
16/1971
31/1976
18/1979
47/1984
48/1989
6/1992

- (5) Taşınmaz eski eserin bulunduğu sit alanı olma özelliğine sahip alanlar ve/veya sit alanları ve/veya koruma alanları içerisinde yapılması tasarlanan herhangi bir inşai ve fiziki müdahale ile ilgili İmar Yasası ve/veya Yollar ve Binaları Düzenleme Yasası ve/veya bu Yasa uyarınca Planlama Onayı ve/veya inşaat izni ve/veya herhangi diğer bir izin için Planlama Makamı ve/veya Belediye ve Kaymakamlıklara ve/veya Müdürlük ve/veya Anıtlar Yüksek Kurulu'na yapılan başvurularda bulunulan kurum ve/veya Müdürlük, gerekli görmesi halinde Müdürlüğün gözetim ve denetiminde sondaj yapılmasını isteyebilir.

Taşınmaz Eski Eserler ve Koruma Alanları ile İlgili Karar Alma, İzin Verme Yetkisi ve Yöntem

Bölüm 96
14/1959
67/1963
16/1971
31/1976
18/1979
47/1984
48/1989
6/1992

- 10 (1) Mülkiyetine bakılmaksızın bu Yasa kapsamına giren taşınmaz eski eserler ve doğa varlıklarının korunmasını sağlamak için gerekli karar ve önlemleri alma, aldırma ve bunların her türlü denetimini yapma ve yapılmasını sağlama, alınan kararları uygulama ve/veya bu Yasa'nın öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde taşınmaz eski eserleri ilgilendiren her türlü inşai ve fiziki müdahalelere izin verme ve/veya işlem yapma yetkisi Müdürlüğe aittir. Bu konuda Müdürlük, Planlama Makamı, Anıtlar Yüksek Kurulu, Belediyeler ve ilgili diğer kuruluşlar ile eşgüdüm içinde çalışır.
- (2) İmar Yasası uyarınca hazırlanmış herhangi bir plan ve/veya yayımlanmış bir emirname olup olmadığına bakılmaksızın, inşai ve fiziki müdahalenin taşınmaz eski eseri ilgilendirmesi veya bu faaliyetin taşınmaz eski eserin belirlenen korunma alanı içinde bulunması durumlarında, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun izninin alınması esastır.
- (3) İmar Yasası ve/veya Yollar ve Binaları Düzenleme Yasası kuralları uyarınca planlama onayı ve/veya inşaat izni için Planlama Makamı ve/veya Belediye veya Kaymakamlıklara yapılan başvurular, Anıtlar Yüksek Kurulu kararı esas alınarak sonuçlandırılır.
- (4) Mülkiyetine ve bulunduğu alana bakılmaksızın, herhangi bir yerde bulunan taşınmaz eski eserlerle ilgili korumaya yönelik yapılacak her türlü inşai ve fiziki müdahale, yukarıdaki (1)'inci fıkra uyarınca inşai ve fiziki müdahalenin başlamasından tamamlanmasına kadar Müdürlüğün denetim ve gözetimi altında yürütülür. Gözetim ve denetimler Planlama Makamı, ilgili Belediye ve/veya Kaymakamlıklarla işbirliği içinde yürütülür.

- (5) Taşınmaz eski eserleri ilgilendiren ve/veya taşınmaz eski eser kapsamı alanı içinde tasarlanan ancak hakkında Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından alınan kararda belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilmeyen projelere ve/veya yapılara, Nihai Onay Belgesi verilmez.
- (6) İmar Yasası kuralları uyarınca herhangi bir planın ve/veya emirnamenin yürürlükte olmadığı durumlarda, sit alanı ve/veya sit alanı olma özelliğine sahip bir alanda, taşınmaz eski eser ve doğa varlığı bulunan parseller dışında kalan alanlarda veya taşınmaz eski eser ve doğa varlıklarının korunma alanlarında yapılması tasarlanan ve inşaat izni için başvurulmuş inşai ve fiziki müdahale ile ilgili proje hakkında Anıtlar Yüksek Kurulu'nca karar verilirken, bölgenin karakteri ve/veya bölgedeki yapıların tarzları, özellikleri, yükseklikleri, mimari yapım malzemesi açısından uyumu, görsel, çevreden algılanma ve benzer hususlar göz önünde bulundurulur.

İzinli ve izinsiz müdahale

- 11 (1) Müdürlük izni olmadan taşınmaz eski eserlere, doğa varlıklarına ve bunların bulunduğu alanlara ve/veya koruma alanlarına her çeşit geçici veya kalıcı inşai ve fiziki müdahalede bulunmak, içlerinde veya korunma alanlarında inşaat ve her türlü kazı yapmak veya herhangi bir amaçla kullanmak, iskan veya işgal etmek, yıkılmalarından veya tahriplerinden ortaya çıkan maddeleri almak, kullanım biçimini değiştirmek, niteliklerini etkileyecek şekil ve surette bölmek ve tahriplerine neden olabilecek biçim ve hizmetlerde kullanmak yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- (2) İnşai ve fiziki müdahale uygulamaları için verilen izinde öngörülen usul ve esaslara, plan kararlarına, yapı esaslarına, yükseklik sınırlandırmalarına ve yasaklamalara uymayanlar suç işlemiş sayılırlar.
- (3) Her kimin mülkiyet, yönetim ve tasarrufunda olursa olsun, taşınmaz eski eserlere yapılacak her türlü inşai ve fiziki müdahalenin, Müdürlükçe ehliyeti saptanan kişilere yaptırılması esastır. Ehliyetin saptanması, usul ve esasları ve benzeri diğer hususlar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir Tüzükle saptanır.

- (4) Herhangi bir nedenle yıkılan, tahribata uğrayan veya yok olan eski eserlerin yerine ve/veya buldukları parsellere izinsiz olarak her türlü inşaat yapmak ve/veya bu eski eserlere inşai ve fiziki müdahalede bulunmak yasaktır. Bu gibi eski eserler ile bu eski eserlerin buldukları parsellere ancak bu Yasa'da öngörülen çerçevede izin almak ve belirlenen usul ve esaslara uymak koşuluyla, aslına uygun yeni bir inşaat yapılabilir ve/veya mevcut eski eser restore edilebilir. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- Yapılan İnşai ve Fiziki Müdahalenin Durdurulması ve Uygunluğun Sağlanması
55/1989
- Bölüm 96
14/1959
67/1963
16/1971
31/1976
18/1979
47/1984
48/1989
6/1992
- 12 (1) Bu Yasa ve/veya İmar Yasası ve/veya Yollar ve Binaları Düzenleme Yasası kuralları uyarınca verilen planlama onayı ve/veya inşaat iznine aykırı olarak yapıldığı belirlenen taşınmaz eski eserlere yönelik ve/veya bunların korunma alanlarında yer alan her türlü inşai ve fiziki müdahale, başka bir yasada benzeri durumlarla ilgili farklı kural olmasına bakılmaksızın, Müdürlük tarafından hakkında mahkeme kararı olmaksızın, durdurulur ve mühürlenir.
- (2) Aykırı olarak yapıldığı için durdurulan ve mühürlenmiş inşai ve fiziki müdahalenin ilgili olduğu taşınmaz malın mal sahibine veya muhatabına bir ihbar gönderilerek aykırı olarak yapılan iş ve işlemlerin Müdürlükçe belirlenecek uygun bir sürede düzeltilmesi ve verilmiş planlama onayı ve/veya inşaat iznine ve/veya Anıtlar Yüksek Kurulu kararına uygun hale getirilmesi istenir.
- (3) Yukarıdaki (2)'inci fıkrada belirtilen sürede düzeltilmesi istenen iş ve işlemler gerçekleştirilinceye kadar bu Yasa veya başka yasa altındaki işlemler askıya alınmış olur.
- (4) Bu madde kurallarına aykırı davranışlar suç işlemiş sayılırlar.

- Temel kazıları ve gözlemci bulundurma 13 Korunması gerekli eski ve doğa varlıklarının bulunduğu alanlardaki ve/veya korunma alanları içerisindeki inşaatların ön çalışma ve temellerin açılması öncesinde Müdürlükten görevli bir gözlemcinin istenmesi ve çalışmaların gözlemci eşliğinde yapılması zorunludur. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- Temel kazılarında veya ön çalışmalarda eski eserlere rastlanması durumunda kazı ve çalışmalar Müdürlük tarafından bilimsel araştırma, çalışma ve/veya hafriyat yapılmasına olanak vermek amacı ile bir süre durdurulur ve Müdürlüğün konuyla ilgili raporu Anıtlar Yüksek Kurulu'nda görüşülüp karara bağlanır.
- Kullanım, kira ve tahliye koşulları 14 (1) Her kimin mülkiyet, yönetim, denetim ve kullanımında olursa olsun, korunması gerekli eski eser ile doğa varlıklarının, bunların içinde bulunduğu alanların ve korunma alanlarının kira ve/veya kullanımlarından doğan intifa (faydalanma) hakları ile ilgili usul ve uygulamalar, Müdürlüğün denetim, gözetim ve onayına bağlıdır.
- (2) Kiralanacak veya intifa hakkı devredilecek olan taşınmaz eski eserlerin kullanılabilmesi için inşai ve fiziki müdahalede bulunulmasının gerektiği durumlarda, müdahalenin şekil ve koşulları ile kullanım usul ve esasları öncelikle belirlenir.
- (3) Taşınmaz eski eserler ile doğa varlıklarını kullananlar ve/veya kullanımdan doğan intifa hakkından yararlananlar, bunların koruma ve korunmalarıyla ilgili bakım, onarım, restorasyon, tanıtma ve benzer, işlerini bu Yasada ve bu Yasaya uygun olarak müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara göre yapmakla ve bunun için gerekli masrafları karşılamakla yükümlüdürler. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- (4) Koruma ve değerlendirilmeleri gerektiği saptanan taşınmaz eski eserleri, doğa varlıklarını, bunların içinde bulunduğu alanları, korunma alanlarını ve/veya Müdürlüğe ait diğer taşınmazları mülkiyet, kira, kullanım veya tasarrufunda bulunduranların, bunları bu Yasayla ve Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara göre koruyamamaları, kullanmamaları veya belirlenen usul ve esaslara aykırı davranışları veya inşai ve fiziki müdahalelerinin Müdürlük tarafından yapılması veya Müdürlükçe kullanılması kararı alınması ve bu kararın da ilgililere tebliğ edilmesi durumunda, söz konusu taşınmazın en geç altı ay içinde boşaltılıp ilgili mercilere devredilmesi zorunludur. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.

- (5) Taşınmaz eski eserler ve doğa varlıklarının, bunların içinde bulunduğu alanların ve/veya korunma alanlarının intifa, kullanım, kira ve tahliye koşulları ile uyulması gerekli usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir Tüzükle saptanır.
- Taşınmaz eski eserleri kirletme yasağı 15 Taşınmaz eski eserlere, korunma alanlarına, koruma veya sit alanlarına her türlü çöp, atık veya benzeri maddeleri atmak, dökmek ve her ne şekilde olursa olsun kirletmek üzerlerine yazı yazmak ve/veya müdürlüğün izni olmadan boyamak, tabela, reklam, pano, afiş asmak veya bunların yapılmasına neden olmak, ören yerlerinde ve/veya sit alanlarında hayvan otlatmak veya barındırmak yasaktır. Buna aykırı davranışlar suç işlemiş sayılırlar.
- Maliklerin izin verme yükümlülüğü 16 Taşınır ve/veya taşınmaz eski eserlerin malikleri veya tasarruf sahipleri, müdürlükçe görevlendirilmiş uzmanlara, gerektiği zaman eski eserlerin kontrolü, incelenmesi, harita, plan ve rölevesinin yapılması, fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması için izin vermek ve gereken kolaylığı göstermek zorundadırlar. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
Ancak görevlileri, konut dokunulmazlığı ve aile mahremiyetini ihlal etmeyecek şekilde çalışmalarını yürütmek zorundadırlar.
- Taşınmaz eski eser parçalarının taşınması 17 Taşınmaz eski eserler ile parçalarının buldukları yerlerde korunmaları esastır. ancak bunların başka bir yere taşınmaları zorunluluğu varsa veya özellikle veya durumları nedeniyle taşınmaları gerekli emniyet tedbirleri alınarak belirlenen yerlere müdürlük kararı ile taşınabilirler.
Eğer korunması gerekli taşınmaz eski eser veya parçaları gerçek veya tüzel kişilere ait bir yapının duvar örgüsünde veya herhangi bir bölümünde bulunmakta ise ve bunun çıkarılması veya alınması sırasında taşınmazın sahibi bir zarara uğramışsa, müdürlükçe oluşturulacak bir komisyonun tespit edeceği tazminat, zarar görene ödenir veya taşınmazın tamiri müdürlükçe yapılır. Komisyon, bir mimar, bir inşaat mühendisi ve bir arkeolog olmak üzere üç kişiden oluşur.
Bu gibi eski eserlerin müdürlük görevlilerine teslim edilmesine veya yukarıdaki koşullarla yerlerinden alınmasına veya sökülmesine izin verilmesi zorunludur. Ancak yerlerinden kaldırılmaları uygun veya mümkün olmayanların malikleri veya tasarruf sahipleri, bu eski eserleri Müdürlük tarafından belirlenen usul ve esaslara göre korumak zorundadırlar. Buna aykırı hareket edenler, suç işlemiş sayılırlar.

Maliklerin ve/veya tasarruf sahiplerinin hak ve sorumlulukları ile muafiyetler

- 18 (1) Taşınmaz eski eserlerin malikleri ve/veya tasarruf sahipleri bu Yasa ile Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara uymaları koşuluyla bu Yasanın bakım, onarımı ve restorasyon konusunda hak sahiplerine tanıdığı yardım ve bağıışıklıklardan yararlanabilirler.
- (2) Müdürlük , Vakıflar İdaresi ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, tasarrufunda taşınmaz eski eser bulunduranlara, bu Yasada öngörülen kurallar ile Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara uymaları koşuluyla sahibi oldukları taşınmazın koruma, bakım, onarım ve restorasyonu için teknik eleman, teknik malzeme, teknik hizmet ve ödeneklerle yardımda bulunurlar ve/veya Yasada öngörülen Eski Eserleri Koruma Fonundan yararlanmalarını sağlarlar.
- (3) Bu Yasa çerçevesinde listelenmiş taşınmaz eski eserler ile doğal sit alanı olan parseller, taşınmaz mallarla ilgili her türlü vergi, resim ve harçtan, ayrıca Müdürlük iznine uygun olarak taşınmaz eski eserlerde yapılan bakım ve onarım, restorasyon ve inşaat işleri her türlü belediye vergisi harç ve katılma paylarından muaftır.
- (4) Bu Yasa çerçevesinde listelenmiş taşınmaz eski eserlere, müdürlüğün onayı ile yapılacak bakım, onarım, restorasyon ve inşaat işleri için yapılan harcamaların;
- (A) Malikleri ve/veya yasal tasarruf sahipleri tarafından yapılmış olması halinde, bu harcamaların %50'si gelir vergisi matrahından tenzil edilir.
- (B) Malik ve/veya yasal tasarruf sahibi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin listelenmiş taşınmaz eski eserlere veya taşınmaza, Anıtlar Yüksek Kurulunun onayı ile yapacakları bakım, onarım restorasyon ve inşaat işleri için yapacakları harcamaların %50'si gelir vergisi matrahından tenzil edilir. Yukarıda belirtilen işlemlerin devlete ait taşınmaz eski eser olması halinde yapacakları harcamanın %100'ü gelir vergisi matrahından tenzil edilir.
- (5) Eski eserlerin tespit, değerlendirme, koruma, bakım, onarım, restorasyon, sergileme, tanıtma, çevre düzenleme, kazı, müze güvenliği ve bilimsel çalışma amacıyla Müdürlük veya Vakıflar İdaresi tarafından ve/veya Müdürlükçe onaylanmış restorasyon veya bilimsel çalışma projelerinde kullanılmak kaydıyla yurtdışından getirilecek her türlü araç, gereç ve demirbaş ile tüketim malzemeleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

- (6) Taşınmaz eski eserlerin sahipleri bu varlıkların üzerindeki mülkiyet haklarının doğal gereği olan ve bu Yasa kurallarına aykırı bulunmayan bütün yetkilerini kullanabilirler.

Ancak, korunması gerekli eski eserler ile bunların korunmaları için belirlenen alanlar zilyetlik yolu ile iktisap edilemez, devir teslim ve diğer hususlarda devlete öncelik tanınır.

- (7) Korunması gerekli eski eserlerin bulunduğu parseller eski eserlerin mahiyetine tesir edecek şekil ve surette ayrılamaz ve birleştirilemez.
- (8) Tarihi ve kültürel varlıkların korunup yaşatılması için bu gibi varlıkları tasarrufunda bulunduran gerçek ve tüzel kişilere tanınacak yardım ve bağımsızlıkların şekil ve koşulları, iş ve işlemlerde uygulanması gerekli usul ve esaslar ile ilke kararları Bakanlar Kurulu'nca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Kamulaştırma
veya el koyma

- 19 Taşınmaz eski eserler, doğa varlıkları ve eski eser alanları aşağıda belirlenen usul ve esaslara göre kamulaştırılır:
- (1) Kısım veya tamamen gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetine geçmiş olan veya mülkiyetinde bulunan gerekli taşınmaz eski eserler, doğa varlıkları, eski eser alanları ve/veya bu Yasa amaçları bakımından, bakım, onarım ve restorasyon sorumluluklarını yerine getirmeyen malikler ile tasarruf sahiplerinin mülkleri, Müdürlükçe hazırlanacak programlara uygun olarak bu Yasa ile yürürlükteki mevzuat çerçevesinde kamulaştırılabilir veya mala el konabilir.
- (2) Mazbut ve mülhak vakıf olup da kamulaştırılmaları gerektiği Müdürlükçe belirlenen eski eserler, doğa, varlıkları, eski eser arayanları ve/veya korunma alanları Bakanlık, Vakıflar İdaresi ve/veya ilgili taşınmazın Mütevelli veya Gallehariyla antlaşmak suretiyle Temel Evkaf Kurallarına (Ahkamül Evkaf) uygun olarak, bu Yasa ve Zorla Mal İktisabı Yasası ve Mala El Koyma Yasası kuralları çerçevesinde kamulaştırılabilir veya mala el konabilir.
- Mülhak vakıf olup da tescil edilmiş tarihi önemi haiz eski eserlerden, amaçları dışında kullanılanlar, bakımları yapılmayanlar, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunurlar, çeşitli nedenlerle kısmen veya tamamen gerçek ve tüzel kişilerin eline geçenler, bilimsel olmayan inşai ve fiziki müdahalelerle karakterini yitirme tehlikesinde olanlar bu Yasanın "koruma" tanımındaki gereklere göre korunmayanlar ve kent ile ülke planlaması için kamulaştırılmaları gerekli görülenler kamulaştırılabilir veya mala el konabilir.

- (3) Kamulaştırma işlemleri bu Yasa kuralları ile Zorla Mal İktisabı Yasası ve Mala El Koyma Yasasının bu Yasaya aykırı olmayan kurallarına göre yapılır. Kamulaştırmada bedel takdiri yapılırken taşınmaz eski eserlerin eskilik, enderlik ve sanat değeri dikkate alınmaz.
- Eski eserleri koruma fonunun kuruluşu, yönetimi ve denetimi
- 20 Aşağıda belirlenen amaçlarda kullanılmak üzere Müdürlüğe bağlı olarak "Eski Eserleri Koruma Fonu" kurulur:
- (1) (A) Özel mülkiyete konu taşınmaz eski eserler ile devletin mülkiyetinde veya gözetim ve denetiminde bulunan taşınır ve taşınmaz eski eseri korumak, yaşatmak, bakım ve onarımlarını yapmak, restore etmek, belgelemek, tanıtmak ve bunlarla ilgili her türlü iş ve işlemleri, bilimsel ve teknik çalışmaları yapmak ve/veya yaptırmak;
- 2, 13/2001 (B) Bu Yasa ve yukarıdaki (A) bendinde belirlenen amaçları gerçekleştirmek için aynı, nakdi, teknik ve gerekli diğer yardımları yapmak ve kredi vermek;
- 2, 13/2001 (C) Hizmet satın almak; ve
- 2, 13/2001 (Ç) Müze ve ören yerlerinde görev yapan personelin ek mesailerini karşılamak.
- (2) Fon, aşağıda belirlenen beş kişiden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından yönetilir.
- (A) Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürü (Başkan);
- (B) Bakanlık Temsilcisi (Üye);
- (C) Maliye İşleri ile ilgili görevli bakanlık Temsilcisi (Üye);
- (Ç) Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Temsilcisi (Üye); ve
- (D) Anıtlar Yüksek Kurulu Temsilcisi (Üye).
- (3) Fonun İta Amiri, Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürüdür.
- (4) Fonun kaynakları şunlardır:
- (A) Her yıl devlet bütçesinden Fona yapılacak katkı;
- (B) Müze ve Ören yerlerine giriş ücretleri;
- (C) Fondan verilecek kredilerin faizleri;
- (Ç) Eski eserlerle ilgili davalarda mahkemece karara bağlanan para cezaları;
- (D) Fona yapılacak her türlü bağış ve yardımlar;
- (E) Müze ve Ören yerlerindeki taşınır ve taşınmaz eski eserlerin film ve fotoğraf çekimlerinden sağlanacak gelirler;
- (F) Yayın gelirleri;

- (G) Taşınır eski eserlerin mulaj ve kopyalarının yapılması için ödenen ücretler; ve
- (H) Müdürlüğe ait eski eserler ve diğer gayrimenkul bina kiralari ve geçici etkinliklere tahsisinden sağlanan gelirler.
- (5) Fon hesapları Müdürlükçe tutulur ve Fonunun kaynakları Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasında muhafaza edilir. Fonun denetimi Sayıştayca yapılır.
- (6) Fondan, yukarıdaki (1)'inci fıkra kurallarında belirlenen amaçlara ve verilecek yardım, bağışıklık ve kredilere ilişkin yetki ve görevleri, çalışma usul ve esasları ve fondan yukarıdaki (1)'inci fıkra kurallarına ve bu Yasanın eski eserlerin korunmasına ilişkin kurallarına uygun olarak gerçek ve tüzel kişilere hangi koşullarda hangi ilke ve ölçütlere bağılı olarak hangi tür yardım yapılacağı, bağışıklık tanınacağı ve kredi verileceğı, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Korunması Gerekli Taşınır Eski Eserlerle İlgili Kurallar

Yönetim ve gözetim

- 21 Taşınır eski eserler, koruma ve değerlendirilmeleri bakımından aşağıdaki farklı esaslara bağılıdır.
- (1) Devletin malı olma niteliğine sahip taşınır eski eserlerin devlet elinde ve müzelerde bulundurulması ve korunup değerlendirilmesinin sağlanması görevi devlete aittir.
- (2) Arkeolojik nitelikli eski eserler ile ikon, fresk, mozaik, kilise malzemesi ve Müdürlükçe belirlenecek olan etnografik nitelikli eski eserlerin tasarrufu, Müdürlüğün izin, belgeleme ve denetimine bağılıdır.
- (3) Bu maddenin (2)'inci fıkrasında belirtilenlerin dışında kalan etnografik nitelikli eski eserlerin tasarrufu ve yurtiçinde kalacak şekilde alınıp satılması veya el değıştirmesi serbesttir.
- (4) Kıbrıs Türkünün milli mücadelesine ışık tutan her türlü belge ve eşya, askeri ve devlet müzelerinde toplanır. Ancak özel nitelikleri nedeniyle bu belge ve eşyalar Müdürlüğün belgeleme ve iznine bağılı olmaksızın maliklerin veya yasal varislerinin tasarruflarında da bulunabilir.
- (5) Günümüz sanatçıları tarafından yapılan sanat eserlerinin tasarrufu Müdürlüğün iznine bağılı değıldir. Ancak bu gibi eserlerden müzelere alınmaları Müdürlükçe uygun ve/veya gerekli görülenlere bu Yasanın 22'inci maddesindeki kıstaslar uygulanır.
- (6) Mazbut ve mülhak vakıflara ait olan taşınır eski eserler Müdürlüğün izin, belgeleme ve denetimine bağılıdır.

Gruplandırma,
belgeleme ve
müzelere alma

- 22 (1) Bu Yasa kapsamına giren taşınır eski eserler, Müdürlük tarafından en az iki arkeologdan ve/veya bilirkişiden oluşturulacak bir Komisyon tarafından inceleme, gruplandırma, belgeleme ve değerlendirmeye bağlı tutulurlar. Ancak Müdürlüğün bilgisi dahilinde gerçek ve tüzel kişilerin elinde bulunan bu gibi varlıklara işlem yapılabilmesi için bir belgeyle Müdürlüğe teslim edilmeleri esastır.
- İzinli veya izinsiz kazılardan sağlanan eski eserler resmi amaçlarla incelenip belgelenirken, taşınır ve taşınmaz eski eserlere yapılan zarar ziyan da göz önünde bulundurulur.
- Gruplandırma sonucu müzelerde korunmasına gerek görülmeyen etnografik nitelikli eski eserler ile taşınır eski eser olmadıkları için kayıt dışı bırakılanlar sahiplerine bir belgeyle iade edilirler. Sahipleri bunlar üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler.
- Belgelenen eski eserlerden devlet müzelerinde bulundurulması gerekli görülenler sahiplerinden usulüne uygun olarak satın alınırlar. Müzelere alınmasına gerek görülmeyenler, bir belgeyle sahiplerine iade edilirler.
- Değerlendirme, koruma ve benzeri nedenlerle müzelere teslim edilip de bir yıl içerisinde sahiplerince aranmayan taşınır eski eserler ile diğer eşyalar müzelere mal edilirler. Bu varlıklar üzerinde hak talep edilemez.
- (2) Kıbrıs Türk askeri tarihini ilgilendiren her türlü silah ve malzemenin buldukları veya ihbar edildikleri yerlerde tarihi niteliklerinin araştırılması, incelenmesi ve değerlendirilmesi, Müdürlük ile askeri makamlar tarafından müştereken yapılır.
- (3) Taşınır eski eserlerin korunmaları, değerlendirilmeleri ve inceleme gruplandırma, belgeleme ve müzeler alınmaları ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Devlet müzeleri
ve özel müzeler

- 23 (1) Bu Yasanın kapsamına giren eski eserlere ait müzelerin ve ören yerlerinin ziyarete açılması, kurulması, geliştirilmesi ve denetlenmesi Müdürlüğün görevlerindedir.
- (2) Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ve Vakıflar, Müdürlükten izin almak ve belirlenen usul ve esaslara uymak koşuluyla kendi hizmet konularında veya amaçlarına ulaşabilmek için, her çeşit eski eserden oluşan özel müzeler kurabilirler. Müze kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerde, eski eser konularında araştırma, çalışma veya yayın yapmış olma veya bu nitelikte kişileri istihdam etmiş olma, bilimsel unvan, yeterlilik ve olumlu sicil gibi nitelikler

aranır. Kurulacak müzelerin faaliyet konuları ile alanları Müdürlük tarafından verilecek izin belgesine kaydedilir. Bu müzeler de eski eserlerin korunması hususunda Devlet Müzelerinin statüsündedir. Bu Yasa ile Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara uymayan özel müzelerin izinleri iptal edilir. İlgililer hakkında bu Yasa kurallarına göre işlem yapılır ve eski eserler usulüne uygun olarak Devlet müzelerine mal edilir.

- (3) Devlet müzeleri içerisinde özel bir ihtisas ve araştırmayı gerektiren askeri müzelerin kurulması, yaşatılması ve malzeme ile uğraş konularının saptanmasında, Müdürlük, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı ile istişare eder.
- (4) Devlet ve özel Müzelerin kuruluşu esasları ile görev, yetki ve sorumlulukları ve açık olduğu saatler ile ücretleri, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

- Koleksiyonculuk 24
- (1) Gerçek ve tüzel kişiler Müdürlükten izin almak ve bunları yurtiçinde korumak koşuluyla eski eser koleksiyoncusu olabilirler. Bu gibi kişiler izinli olarak tasarruflarında bulundurdukları eski eserleri korumakla yükümlüdürler. Ancak etnoğrafik eski eser ticareti yapanlar ve bu Yasada suç sayılan fiilleri işleyenler koleksiyoncu olamazlar ve müze açamazlar.
 - (2) İzinli eski eser koleksiyoncusu olanlar ve/veya ellerinde eski eser bulunmayıp da koleksiyoncu olmak isteyenler, Müdürlüğün, izin ve onayı dahilinde izinli koleksiyonculardan alacakları ve/veya bu Yasaya uygun olmak koşuluyla nereden bulduklarını açıkça kanıtlayabilecekleri eski eserleri kendi adlarına kaydettirip koleksiyoncu olabilirler. İzinli koleksiyoncular, koleksiyonlarındaki eski eserleri en geç on beş gün önceden Müdürlüğe bildirmek ve onay almak koşuluyla, kendi aralarında değiştirebilirler veya bunları birbirlerine devredebilirler. Ancak satın almalarda öncelik hakkı, Müdürlüğe aittir. Koleksiyonlardaki eski eserlerin yayın hakkı koleksiyoncuya aittir. ancak ilmi yeterlilikleri olmayanlar bu haklarını Müdürlüğe ve/veya ilmi yeterlilikleri Müdürlükçe kabul edilen ve onaylanan özel kişi veya kurumlara devredebilirler.
 - (3) Koleksiyonlardaki taşınır eski eserlerin incelenmesi, değerlendirilmesi, denetlenmesi ve ender olmaları ile diğer nedenlerle müzelerde korunması gerekli görülenlerin satın alınması Müdürlüğün görevlerindedir. Bu gibi durumlarda koleksiyoncular ilgili görevlilere yardımcı olmak zorundadırlar. Müdürlüğün bu görevlerini engelleyenler ve Müdürlüğün belirlediği usul ve esaslara uymayanlar,

- suç işlemiş sayılırlar.
- (4) Yurt dışından izinli olarak getirilen eski eserlerin daha önceden yasal olarak yurt dışına çıkarıldıklarının veya yasal yollardan yurt dışından sağlandıklarının kanıtlanması koşuluyla, bu gibi kişilere koleksiyonculuk izni verilebilir.
 - (5) Eski eserleri tanıtmaya, sevdirmeye ve eğitim amaçlarıyla, eğitim merkezleri ile benzeri yerlerde sergilenmek üzere müzelerdeki eski eserlerden koleksiyonlar oluşturulabilir.
 - (6) İzinli koleksiyonlarında kayıtsız eski eser bulunduranlar, koleksiyonlarını veya bu koleksiyonlarındaki eski eserlerin bir bölümünü veya tamamını Müdürlüğün yazılı izni olmadan başka bir yere nakledenler, satanlar, koleksiyonlarının emniyetini sağlamayanlar ve/veya yurt içinde koruyamayanlar, bu Yasa kuralları ile Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara aykırı hareket edenler, eski eserlerle ilgili Müdürlük izni gerektiren iş ve işlemleri izinsiz olarak yapanlar, yaptırımlar ve/veya teşvik eden koleksiyoncular suç işlemiş sayılırlar. Bu gibilerin izinleri iptal edilir ve haklarında bu Yasanın ilgili diğer kurallarına göre de işlem yapılır.
 - (7) Koleksiyonculukla ilgili denetim, gözetim ve uyulması gerekli usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Etnografik eski eser ticareti

- 25 (1) Bu Yasanın 21'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında sözü edilen etnografik nitelikli taşınır eski eserlerden müzelere alınmasına gerek görülmeyenlerin yurt içinde kalacak şekilde ticareti Müdürlüğün iznine bağlı değildir.
- (2) Ancak her türlü arkeolojik nitelikli taşınır eski eserler ile etnografik nitelikli fresk, mozaik, ikon, kilise malzemesi ve benzerlerinin ve/veya müdürlükçe belirlenecek olanların ticareti, alınması, satılması, devredilmesi ve etnografik eski eser ticarethanesinde bulundurulması yasaktır. Müdürlüğün izin ve onayı ile izinli koleksiyoncular arasındaki alım-satımlar bu kuralın dışındadır. Buna aykırı davranışlar suç işlemiş sayılırlar.
- (3) Etnografik nitelikli taşınır eski eser ticarethanelerinin her türlü denetim ve gözetimi müdürlüğün görevlerindedir.
- (4) Etnografik nitelikli taşınır eski eser ticareti yapanlar, etnografik eski eserlerin yurt içinde kalacak şekilde ve/veya yurt içinde daimi ikamet edenlere satmakla yükümlüdürler. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.

Ancak müdürlükçe oluşturulacak bir Komisyon tarafından tüm niteliklerini yitirdiği belgelenen etnografik nitelikli eski eserlerin yurt dışına çıkarılmasına müdürlükçe izin verilebilir. Bu gibi etnografik eski eserlere ihraç izni verilebilmesi için ticarethane sahibinin ihraç iznini satıştan önce bizzat müdürlükten alması ve/veya bu amaçla müdürlüğe başvuruda bulunması esastır. Yeni imal edilmiş olan hediyelik nitelikli eşyalar bu kapsamın dışındadır.

- (5) Ticarethane sahipleri, bilgilerine veya ticarethanelerine gelen ticareti yasaklanan ve/veya tasarrufu izne bağlı olan eski eserleri, failleri ile birlikte müdürlüğe bildirmeleri halinde bu Yasanın 41'inci maddesinden yararlanabilirler.

Ancak böyle bir bildirim veya ihbarın ticarethanenin denetlenmesi sırasında ve/veya denetleme sırasında ticarethanede tasarrufu izne bağlı eski eser bulunması durumunda yapılmışsa, yapılan ihbar geçersiz sayılır.

- (6) Ticarethaneye girip de müzelere alınmasına gerek görülen etnografik nitelikli taşınır eski eserlerin satın alma önceliği müdürlüğe aittir. Bu gibi eski eserler bir tutanak karşılığında müdürlükçe teslim alınıp değerlendirilirler. Müdürlüğün bu yöndeki çalışmalarını ve gözetim ile denetim görevini, engelleyenler suç işlemiş sayılırlar.
- (7) Taşınır etnografik nitelikli eski eser ticareti ile ilgili kurallar ve uyulması gerekli usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Satış ve açık artırmalarda haber verme yükümlülüğü

- 26 Kamu kurum ve kuruluşları, Vakıflar, gerçek ve tüzel kişiler, satacakları eşyalar ve terekeler arasındaki taşınır eski eserleri veya bu Yasa kapsamına giren koleksiyonların satıştan önce müdürlüğe haber vermeye ve göstermeye zorunludurlar. Aynı zorunluluk, askeri tarihimize ait eski eser ile silah ve askeri malzeme koleksiyonlarını satacak olanlar için de geçerlidir. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- Satışlara konu olan varlıklardan devlete ait olanlar müzelere devredilebilirler. Diğerlerinden müze koleksiyonlarına girmesi gerekli görülenler, usulüne göre satın alınırlar.

Yurt dışına çıkartma ve ithal

- 27 (1) Müdürlüğün ve/veya Bakanlığın yazılı izni olmaksızın her türlü taşınır eski eserlerin yurt dışına çıkarılması yasaktır. Buna aykırı hareket eden ve/veya bu varlıkları yurtdışına izinsiz çıkartmaya teşebbüs eden, teşvik eden, aracılık yapan ve/veya göz yuman suç işlemiş sayılırlar.

- (2) Müzelere kayıtlı taşınır eski eserlerin sergilenmek, onarılmak, incelenmek ve kültürel amaçlarla geçici olarak yurtdışına çıkarılmaları ile ilmi kazılardan sağlanan arkeolojik nitelikli taşınır eski eserlerin yaş tayinleri ile diğer bilimsel incelemelerinin yapılabilmesi için yurt dışında çıkarılmaları Müdürlüğün önerisi ile Bakanlığın yazılı iznine bağlıdır.
- (3) Müdürlük izni olmaksızın her türlü eski eserin yurda ithali yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
Bu gibi eski eserler başvuru durumunda ait oldukları ülkelere iade edilebilirler.
- (4) Kıbrıs'taki kordiplomatik mensupları, yabancılar ve/veya yurt dışından gelenler, beraberlerinde getirdikleri eski eserleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne girişlerinde beyan etmek, kayıtlı oldukları ülkenin resmi kayıt listelerini veya evraklarını beyan etmek ve Müdürlükten izin almak koşuluyla çıkışlarında da beraberlerinde götürebilirler. Yurtiçinde buldukları süre içinde bu eski eserleri belgeleme, denetleme ve bu eski eserlerle ilgili her türlü iş ve işlemleri gerçekleştirme yetkisi Müdürlüğe aittir.

Getirilen eski eserler arasında Kıbrıs kökenli olanların yurtdışına çıkarılmasına izin verilemez. Ancak bu eski eserlerin Kıbrıs girişte beyan edilmeleri, yasal yollardan satın alındıklarının kanıtlanması koşuluyla yurtdışına çıkarılmalarına veya müzelere mal edilmelerine Müdürlükçe karar verilir.

- (5) Eski eserlerin yurtdışına çıkarılmaları ve yurda getirilmeleri ile ilgili kurallar, uyulması gerekli usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Kopya çıkartma

28

- (1) Taşınır eski eserlerin öğretim, eğitim, bilimsel araştırma, turizm, ticaret, tanıtma ve benzeri amaçlarla fotoğrafları ile slayt ve filmlerinin çekilmesi, mulaj ve kopyalarının yapılması Müdürlüğün yazılı iznine bağlıdır.
- (2) Bu gibi eski eserlerin mulaj, kopya ve benzerlerinin izinsiz olarak yapan, bunlara eski eser görünümü kazandıran, ait kısımlarına görülebilecek şekilde yapımcısına herhangi bir işaretini koymayan ve/veya bu yolla alıcılarının yanıltılmasına neden olan suç işlemiş sayılır.
İşlenen suç sahtekarlık ve dolandırıcılık amacı taşıyorsa ilgili kişi hakkında yürürlükteki diğer mevzuat uyarınca da işlem yapılır.
- (3) Bu hususla ilgili kurallar ve uyulması gerekli usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Araştırma, Sondaj, Kazı ve Define Arama,
İzinler, Zarar Vermede Tazminat Yükümlülüğü ile
İlgili Kurallar

- Araştırma, sondaj ve kazı 29
- (1) Bu Yasa kurallarına bağlı taşınır ve taşınmaz eski eserleri bulmak, belirlemek veya açığa çıkartmak üzere her türlü araştırma, sondaj ve kazı yapma Müdürlüğün iznine bağlıdır.
Nerede olursa olsun, Müdürlüğün ve/veya Bakanlığın izni olmaksızın taşınır veya taşınmaz eski eser bulmak, belirlemek veya açığa çıkartmak amacı ile araştırma, sondaj ve kazı yapmak ve/veya yapılmasını teşvik etmek yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
- (2) Bilimsel ve mali yeterliliklerini belgeleyen ve yeterlilikleri Müdürlükçe takdir ve kabul edilen yerli ve yabancı heyet ile kurumlara araştırma, sondaj ve kazı izni, Müdürlüğün önerisi üzerine Bakanlık kararı ile verilir. Bilimsel ve mali yeterlilikleri olmayanlara, kordiplomatik mensuplarına ve eski eserlerle ilgili suçlardan dolayı hüküm giyenlere araştırma, sondaj ve kazı, izni verilmez.
Yerli olan ve Müdürlük bünyesinde çalışan bilim adamlarına araştırma, sondaj ve kazı izni Müdürlükçe verilir.
Askeri yasak bölgelerde yapılacak araştırma, sondaj ve kazı için askeri makamlarla istişare yapılır.
- (3) Araştırma, sondaj ve kazı izin belgeleri, heyet ve kurumların göstereceği ilmi yeterliliği bulunan uzmanlar adına düzenlenir. Her kurum ve Heyetin bir başkanı bulunur. Heyet ve kurumlar, izin olmaksızın ve haklı görülebilecek bir neden olmaksızın izin belgesindeki başkan ve üyelerini değiştiremezler. Bunların yerine başka birini vekil tayin edemezler ve/veya verilen izni başkasına devredemezler. Buna aykırı hareket edenlerin izinleri iptal edilir.
- (4) Aynı heyete, kurum ve bilim adamlarına, aynı süreler içinde birden fazla yerde ve/veya izin verilen yerdeki Sondaj ve kazı çalışmaları tamamlanmadan, başka bir bölgede sondaj ve kazı yapma izni verilmez.
- (5) Sualtındaki eski eserlerin bulunduğu bölgelerde (1)'inci fıkra kurallarına uygun olarak izin almak koşuluyla araştırma, sondaj ve kazı yapılabilir. Sualtındaki eski eserlerin bulunduğu bölgelerde turistik ve sportif amaçlı dalış yapmak müdürlüğün iznine bağlıdır. müdürlük izni olmaksızın eski eser bulunan bölgelerde her ne amaçla olursa olsun tüplü dalış yapmak yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.

		<p>(6) Araştırma, sondaj ve kazı izni alanlar, bu Yasa ile Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslara uymak zorundadırlar. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.</p> <p>(7) Araştırma, sondaj ve kazılarla ilgili kurallar, uyulması gerekli usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.</p>
Araştırma, sondaj ve kazı izinlerinin hükümsüzlüğü	30	<p>Kabul edilebilir haklı bir neden gösterilmeden izin belgesi tarihinden başlayarak en geç altı ay içerisinde başlanmayan araştırma, sondaj ve kazı çalışmalarına ait verilen izin hükümsüz sayılır.</p> <p>İzin belgelerinde belirtilen sürelerde çalışmalarını mazeretsiz olarak başlatmayanların ve/veya bu Yasa kurallarına uygun olarak araştırma, sondaj ve kazı yapmayanların izin belgeleri iptal edilir. Haklı bir neden yoksa bu gibilere bir daha araştırma, sondaj ve kazı izni verilmez.</p>
İzin süresi	31	<p>Araştırma, sondaj ve kazı izinlerinin süresi bir yıldır. Heyet başkanı izin süresinin sonunda çalışmaların bitmediğini ve çalışmalara devam edeceğini yazılı olarak Müdürlüğe bildirilmesi halinde izin uzatılır. Ancak Müdürlükçe protokole bağlanan ortak çalışmalar bu kuralın dışındadır.</p>
Kazıda çıkan varlıkların kaldırılması ve müzelere nakli	32	<p>(1) Kazı çalışmalarında açığa çıkarılan kültür katlarının tamamen kaldırılması Müdürlüğün iznine bağlıdır.</p> <p>(2) Kazılarda meydana çıkan taşınır eski eserler, her yıl yapılan kazı sonucunda, kazıyı yapan heyet ve kurumlar tarafından Müdürlüğün göstereceği bir yere nakledilirler. Sondaj ve kazı çalışmalarında elde edilen insan ve hayvan iskeletleri, fosiller veya askeri tarihimiz ile ilgili her türlü taşınır eski eserler Müdürlükçe uygun görülmesi ve kazı başkanından uygunluk görüşü alınması koşullarıyla ilgili kurum, kuruluş veya askeri müzelere devredilebilirler.</p>
Zarar vermede tazminat yükümlülüğü	33	<p>Araştırma, sondaj ve kazı izni alanlar, çalışmalarını sahipli bir arazide yaptıkları takdirde, araştırma, sondaj ve kazı çalışmalarında araziye yaptıkları zararı tazminle yükümlüdürler. Yapılan zararın saptanması için Müdürlük tarafından bir komisyon kurulur. Araştırma, sondaj ve kazı çalışmalarının yapılacağı arazinin sahibi, çalışmaların yapılmasına izin vermek zorundadır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.</p>

Bu gibi yerler gerektiğinde yürürlükteki mevzuat çerçevesinde kamulaştırılabilir. Yabancı bilim kurumları tarafından yapılan kazılarda kamulaştırmanın bedeli kazı sahipleri tarafından ödenir. Ödenecek tazminat ve/veya kamulaştırma bedellerinin takdirinde, araştırma, sondaj ve kazı çalışmalarından önceki mevcut eski eserlerin estetik, enderlik ve sanat değeri ile bu çalışmalar sonucu bulunan eski eserlerin değeri dikkate alınmaz.

- Yayın hakkı 34
- (1) Araştırma, sondaj ve kazılar ile bu çalışmalarda meydana çıkan eski eserler üzerindeki yayın hakkı, heyet, kurum ve Müdürlük adına araştırma, sondaj ve kazı yapma izni verilen heyet başkanına veya başkanlarına aittir. Ancak heyet başkanının veya başkanlarının uygun görüp müdürlüğe önceden bildirilmesi koşuluyla, heyette çalışan veya heyette çalışmayan kişiler de yayım hakkına sahip olabilirler.
 - (2) Kazı başkanlarının her kazı döneminin sonucunda Müdürlüğe bilimsel bir ön rapor vermeleri esastır. Ayrıca kazı başkanları, yapılan çalışmalarla ilgili, müdürlük tarafından herhangi bir zamanda talep edilen ek bilgi, belge, fotoğraf ve çizimleri müdürlüğe vermekle yükümlüdürler.
 - (3) Kazı bitiminden başlayarak, kazı dönemi çalışmalarına ait bilimsel raporlarını en geç iki yıl, nihai bilimsel raporlarını ise beş yıl içinde yayımlamayan kazı heyetlerinin araştırma, sondaj ve kazılarda buldukları eski eserler üzerindeki her türlü yayın hakkı müdürlüğe geçer.
 - (4) Müdürlük tarafından ve/veya Müdürlük adına yapılan araştırma, sondaj ve kazılara ait “Ön Rapor” ile “Nihai Rapor”ların kazı başkanları tarafından bilimsel esaslara uygun olarak ve yayımlanacak şekilde hazırlanması, hazırlanmasının sağlanması ve/veya kazı çalışmaları ile ele geçen buluntuların nihai bilimsel çalışmalara hazır duruma getirilmesi koşuldur. Müdürlük, yayımlanacak şekilde hazır olanlardan gerekli gördüklerini yayımlayabilir.
 - (5) Müdürlük tarafından uygun görülebilecek mazeretler dışında, yukarıda belirlenen esaslar ve/veya süreler içinde bilimsel raporlarını yayımlamayan ve/veya yayımlanacak şekilde hazırlayıp müdürlüğe sunmayan heyet ile kazı başkanlarına yeni bir izin verilmez.

- Giderler 35 Araştırma sondaj, ve kazı yapılan alan ile bu çalışmalarda açığa çıkan eski eserlerin yerinde korunmasını sağlamak için yapılan giderler, kazı yerinde geçici olarak çalıştırılacak işçi, bekçi ve diğer personelin ücret, tahsis ve masrafları kazı yerinin gerektiğinde eski haline getirilmesi giderleri, kazı sırasında meydana gelebilecek zararları tazmin ve bunlarla ilgili tüm giderler, araştırma, sondaj ve kazı izni verme veya süre uzatma sırasında kazı sahiplerinden tahsil edilerek emaneten bir devlet bankasına yatırılan paradan ödenir.
Ancak Müdürlük tarafından ve/veya müdürlük işbirliği ile yapılan araştırma, sondaj ve kazılarda gider karşılığının bir devlet bankasına yatırılması zorunlu değildir. Bu gibi durumlarda usul ve esaslar, bir protokolle belirlenir.
- Koruma ve çevre düzenlemesi 36 Yerli ve yabancı heyetlerin izinli kazılarında ortaya çıkan taşınmaz eski eserlerin bakım, onarım ve çevre düzenlemeleri ile taşınır eski eserlerin bakım ve onarımları. Müdürlük onayı alınarak kazı başkanlığınca yapılır.
- Tesislerin devri 37 Heyet ve kurumlar adına araştırma, sondaj ve kazı yapan kişiler tarafından işe başlamak için veya çalışmaların devamı sırasında değişik şekillerde satın alınan veya inşa edilen depo, lojman, atölye ve benzeri tesisler, çalışmaların sonunda bedelsiz olarak Müdürlüğe devredilir. Müdürlük tesislerin amaçlarına uygun olarak kullanılmasına ve/veya kullanım şekillerinin tayinine yetkilidir.
- Araştırma, sondaj ve kazıda görevlendirmeler 38 Yerli ve yabancı heyet ve kurumlar tarafından yapılan araştırma, sondaj ve kazılarda, işin hacmine göre müdürlüğün temsilen müdürlük uzmanlarından en az bir temsilci görevlendirilir. Bu temsilcilerin ödenek ve/veya tahsisleri kazı yapan heyet ve kurumlarına ek olarak, kazı başkan ile müdürlüğün kararlaştıracağı bir ödenek alırlar. müdürlük tarafından temsilci olarak görevlendirilecek her uzmanın maaş ve ödenek toplamı, heyetteki benzer statüdeki yabancı uzmanlardan az olamaz.
Kazıya başlamadan önce temsilciler ödenecek maaş ve tahsisler, müdürlüğün uygun göreceği devlet bankasındaki hesaba aylık devreler halinde ve peşin olarak yatırılır.
- Define arama 39 (1) Bu Yasa kapsamındaki arkeolojik eski eser alanları dışında kalan alanlarda define aramak isteyenlere Müdürlük tarafından define arama izni verilebilir. Ancak Müdürlüğün yazılı izni olmaksızın define aramak ve bu amaçlarla araştırma, sondaj ve kazı yapmak yasaktır. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.

- (2) Define aramak isteyenlere aynı süre içinde birden fazla yerde define arama izni verilmez. Define arama izni başkalarına devredilemez. Buna aykırı hareket edenler suç işlemiş sayılırlar.
Define aramada müdürlük ile diğer kamu kurum ve kuruluşlardan temsilci olarak görevlendirileceklerin yolluk, ödenek ile diğer zorunlu giderleri arayıcı tarafından karşılanır. Bu iş için gerekli olan ödenek, Müdürlükçe define arayıcısından peşin tahsil edilip bir devlet bankasına yatırılır.
- (3) Arama izni belgesinin verilmesi, define arayıcısından istenecek belgeler, aramanın yapılması, çıkan defineden arayıcıya tanınacak haklar ile uyulması gerekli usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

Dedektör
kullanma yasağı

- 40 Yerüstünde, yeraltında veya sualtında bulunan eski eselerin saptanmasında kullanılan ve/veya kullanılabilen metal dedektör ile benzeri araç-gerecin izinsiz olarak tasarrufu, ithali ve eski eser bulmak veya aramak amacı ile kullanılması suçtur.

Ancak askeri, devlet, müdürlük amaçları ile bilimsel, jeolojik ve benzeri amaçlarla faaliyet gösteren teşebbüsler ile kurum, kuruluşlar bu kapsamın dışındadır. Yalnız, bilimsel, jeolojik ve benzeri amaçlarla dedektör ve benzeri araç gereç kullanmak zorunda olduklarını kanıtlayanların, bunların kaydını müdürlüğe yaptırmaları koşuldur. Kayıtları yapılan bu gibi cihazların eski eser bulmak veya aramak amacıyla kullanımı suçtur.

İhbar ödülü

- 41 Yeraltında, yerüstünde ve sualtındaki taşınır ve/veya taşınmaz eski eserleri ve buldukları yerleri, bu Yasanın 5'inci maddesinde öngörülen esaslar çerçevesinde haber verenlere ve/veya izinsiz yapılması suç sayılan fiilleri failleriyle birlikte açığa çıkarılanlara ve/veya çıkarılmasına yardımcı olanlara, bulunan eski eserlerin değeri üzerinden yüzdelik esasına göre aşağıdaki kurallar çerçevesinde ödül verilir:
- (1) Bulunan eski eserleri haber verene eski eserlerin değerinin yüzde 50'sine kadar ödül verilir.
 - (2) Gizlenen eski eserleri ve eski eser kaçakçılığı ile izinsiz kazıları failleriyle birlikte ihbar edip yakalayan kişilere ve/veya olağanüstü gayretlerle yakalayan kamu görevlilerine, ele geçen eski eserlerin değerinin yüzde 50'sine kadar ödül verilir. Bu gibi kişilerin isimleri ifşa edilemez.
 - (3) Eski eserleri haber veren, bulan ve yakalayan birden fazla ise, öngörülecek ödül yaptıkları hizmet göz önünde bulundurularak saptanır ve aralarında bölüştürülür.

- (4) Eski eser kaçakçılığı ile kaçak kazıları failleriyle birlikte ve olağanüstü gayretlerle açığa çıkartan kamu görevlileri örnek hizmet yapmış sayılırlar. Açığa çıkarılan olayın önem derecesine göre, kamu görevlilerinin en üst düzeydeki amirlerinin uygun görmeleri halinde, bu hizmetleri sicillerine işlenir ve/veya Kamu Hizmeti Komisyonuna teklif etmeleri halinde, ilgili görevlilere Kamu Hizmeti Komisyonunca üç aylık maaş tutarına kadar ödül verilebilir.
- (5) Verilecek ödül müdürlük bünyesindeki en az üç bilirkişiden oluşturulan bir komisyon tarafından takdir edilir. Ancak haber verilen eski eser korunması gerekli nitelikte değilse haber verene ödül verilmez.

BEŞİNCİ KISIM

Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun Kuruluşu ve Görevleri

Oluşum

- 42 (1) Korunması gerekli taşınmaz eski eserler ve doğa varlıkları ile ilgili hizmetler bilimsel esaslara göre yürütmek ve/veya yürütülmesini sağlamak amacıyla "Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" oluşturulur.
- (2) Anıtlar Yüksek Kurulu aşağıdaki üyelerden oluşur:
 - (A) Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürü;
 - (B) Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Röleve ve Restorasyon Şube Amiri veya Şube Temsilcisi;
 - (C) Kültür Dairesi Temsilcisi;
 - (Ç) Bakanlıkça atanacak bir arkeolog;
 - (D) Bakanlıkça belirlenecek yüksek öğrenim kurumlarından gelecek bir temsilci;
 - (E) Vakıflar İdaresi temsilcisi;
 - (F) Şehir Planlama Dairesi temsilcisi;
 - (G) Çevre Koruma Dairesi temsilcisi;
 - (H) Belediyeler Birliği temsilcisi;
 - (I) K.T.M.M.O.B. Mimarlar Odası temsilcisi; ve
 - (İ) K.T.M.M.O.B. Şehir Plancıları Odası temsilcisi.

Anıtlar Yüksek Kurulunun görevleri

- 43 Anıtlar Yüksek Kurulu'nun görevleri şunlardır.
 - (1) Saptanan taşınmaz eski eserler ile doğa varlıklarının listesini ve saptanan ve/veya derecelendirilen arkeolojik, tarihi ve doğal sit alanlarını onaylamak;
 - (2) Korunması gerekli taşınmaz eski eser ve doğa varlıkları ve/veya korunma alanları ile ilgili koruma, inşai ve fiziki müdahale uygulamalarına ilişkin bölgedeki yapıların stil, özellik, yükseklik, mimari karakter, çevreyle uyum

- sağlama ve benzeri hususları göz önünde bulundurarak plan kararları, yapı esasları ve yükseklik sınırlamalarını belirlemek; bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirmek ve yaşatma işlerinde uyulması gerekli ilkeleri, usul ve esasları saptamak ; plan kararları almak, bunlarla ilgili programlar düzenlemek ve karara bağlanan konulardaki uygulamaları izlemek, denetlemek ve/veya izlenip denetlenmesini sağlamak;
- (3) Taşınmaz eski eserler ve doğa varlıkları ile ilgili olarak Anıtlar Yüksek Kurulunun bilgisine getirilen konular hakkında kararlar almak ve bilimsel görüş vermek;
- (4) İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından hazırlanan koruma amaçlı imar planları ile bunların her türlü değişiklikleri konusunda görüş bildirmek, karar almak ve onaylamak.
- Üyelerin nitelikleri ve üyeliklerin son bulması 44
- (1) Anıtlar Yüksek Kuruluna üye olarak gönderilecek temsilcilerin arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık tarihi, mimarlık, şehircilik veya restorasyon alanında yüksek öğrenim görmüş olmaları ve/veya bu alanların birinde veya bir kaçında tanınmış, çalışmış ve kendini kanıtlamış olması koşulu aranır.
- (2) Kurum, kuruluş ve yüksek öğrenim kurumlarından gönderilen temsilcilerin, bağlı buldukları yerlerle ilişkilerinin kesilmesi ve/veya ilgili kurumlarının bu konuda herhangi bir karar alması durumunda, Anıtlar Yüksek Kurulundaki temsiliyetleri de sona erer.
- (3) Üyelikleri sona eren, ölen istifa eden, hastalık ile geçici görev gereği dışında özürsüz olarak üst üste üç ve/veya her ne şekilde olursa olsun, aynı takvim yılı içerisinde yedi toplantıya katılmayan temsilci üyelerin yerine aynı niteliğe haiz başka bir temsilci üye gönderilmesi bağlı buldukları kurum, kuruluş veya yüksek öğrenim kurumlarından talep edilir.
- Kurulun çalışma şekli 45
- (1) Kurul Başkanı Eski Eserler ve Müzeler Dairesi Müdürüdür.
- (2) Başkan Yardımcısı, Kurulun ilk toplantısında üyeler arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir ve Başkanın gaybubeti halinde, Kurula başkanlık eder.
- (3) Kurul ayda en az bir defa Başkanın veya Başkanın gaybubeti halinde Başkan Yardımcısının çağrısı ile toplanır.
- (4) Kurul salt çoğunlukla toplanır. Kurul, üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyları ile karar alır. Oylamada eşitlik olması durumunda Başkanın oyuna başvurulur. Oylamalar kapalı toplantılarda açık olarak yapılır.
- (5) Kurulun çalışma gündemi toplantıdan bir hafta önce üyelere yazılı olarak bildirilir.
- (6) Anıtlar Yüksek Kurulu toplantılarına gerektiğinde, bilgileri alınmak üzere başka uzmanlar da çağrılabilir.

		(7) Kurul üyeleri, kendileri, eşleri ve birinci derecede kan bağı olan yakınları ile ilgili konularda toplantıya ve oylamaya katılamazlar.
		(8) Kurulun idari hizmetlerini yürütmek üzere Müdürlük bünyesinde bir Sekreteryaya kurulur.
Alınan kararların kesinleşmesi	46	Anıtlar Yüksek Kurulunun yetki alanına giren konulardaki kararları kesindir. Kararlar alındığı gün Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.
Kararlara uyma zorunluluğu	47	Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, kendilerini ilgilendiren konularda Anıtlar Yüksek Kurulunun kararlarına uymak zorundadırlar. Buna aykırı davranışlar suç işlemiş sayılırlar. Kararlara Resmi Gazetede ilan tarihinden başlayarak bir ay içinde yapılacak itirazlar, uygun görülmesi halinde, bir defaya mahsus olmak üzere Anıtlar Yüksek Kurulunca yeniden incelenir.
Kurul üyelerinin ödenekleri	48	Anıtlar Yüksek Kurulunun tüm giderlerinin karşılanması için her yıl Müdürlük bütçesine "Anıtlar Yüksek Kurulu Giderleri" başlığı altında yeterli ödenek konur. Kurul üyelerinin iâşe, ibate, yolluk, temsiliyet ödenekleri ve Kurulun diğer giderleri bu kalemden ödenir. Temsiliyet ödeneği her yıl Bakanlar Kurulunca saptanır.
Kurulun tüzüğü	49	Anıtlar Yüksek Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları ile karar alma ve uygulamalara ilişkin usul ve esaslar. Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle saptanır.

ALTINCI KISIM Suç ve Cezalar

Suç ve cezalar	50	(1) (A) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (2)'inci ve (5)'inci fıkralarının kurallarına, 6'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının kurallarına, 25'inci maddesinin (2)'inci ve (4)'üncü fıkralarının kurallarına, 27'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının kurallarına, 29'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasının kurallarına ve 39'uncu maddesinin kurallarına aykırı hareket edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, on yıla kadar hapis cezasına veya dört yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler. (B) Eğer müsadere edilen veya zarar verilen eski eserlerin değeri yüz milyon Türk Lirasından fazla ise el konan eski eserlerin değerinin ve/veya verilen zararın değerinin üç katına para cezasına çarptırılır.
----------------	----	--

- (C) Bu fıkranın (A) ve (B) bentlerine ek olarak, mahkeme, müsadere edilen eski eserler ile kazı ve taşımada kullanılan diğer araç, gereç ve teçhizatın hiçbir karşılık ödenmeden müdürlüğe teslim edilmesine karar verir.
- (Ç) Suçun tekerrürü halinde bu Yasanın 51'inci maddesi kuralları uygulanır.
- (2) (A) Bu Yasanın 11'inci maddesinin (1)'inci ve (4)'üncü fıkralarının kurallarına, 12'inci maddesinin kurallarına ve 47'inci maddesinin kurallarına aykırı hakaret edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, sekiz yıla kadar hapis cezasına veya iki yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (B) İşlenen suç taşınır ve/veya taşınmaz eski eserler ile doğa varlıklarına bir zarar vermemiş ise, üç yıla kadar hapis cezasına veya yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (C) Mahkeme ayrıca, izinsiz yapılan müdahalelerin yıkılmasına, reklam nitelikli tabelaların sökülmesine ve yapılan zarar ziyanın yapan veya yaptıran tarafından ödenmesine de karar verebilir.
- (Ç) Mahkeme, bu Yasanın II'inci maddesinde öngörülen suçtan mahkum edilen kimsenin, mahkemenin yıkım emrini, emrin verildiği tarihten başlayarak en geç bir ay içerisinde yerine getirmemesi halinde, her geçen gün için iki buçuk milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılabilir. Müdürlük veya bölge kaymakamlığı izinsiz inşaat ile inşai ve fiziki müdahale uygulamalarını yiktirmekle ve yapılan işin masrafını mahkum edilenden almakla görevlendirilebilir.
- (3) Bu Yasanın 13'üncü maddesinin kurallarına, 14'üncü maddesinin (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralarının kurallarına aykırı hareket edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, iki yıla kadar hapis cezasına veya iki yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- Mahkeme ayrıca eski eserin boşaltılıp ilgili mercilere teslim edilmesine, eski eserlere yapılan zarar ziyanın yapan veya yaptıran tarafından ödenmesine de karar verebilir.
- (4) Bu Yasanın 15'inci maddesinin kurallarına, 16'inci maddesinin kurallarına, 17'inci maddesinin kurallarına, 24'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasının kurallarına ve 33'üncü maddesinin kurallarına aykırı hareket edenler,

bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, iki yıla kadar hapis cezasına veya iki yüz milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Mahkeme ayrıca, eski eserlerin incelenmesine, nakledilmesine, temizlenmesine ve taşınmazın eski duruma getirilmesi için tazminat ödenmesine de karar verebilir.

- (5) Bu Yasanın 5'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının kurallarına, 24'üncü maddesinin (6)'ncü fıkrasının kurallarına, 25'inci maddesinin (6)'ncü fıkrasının kurallarına ve 26'ıncı maddesinin kurallarına aykırı t edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, beş yıla kadar hapis cezasına veya iki yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Mahkeme ayrıca, taşınır eski eser ticareti yapanlar ile eski eser koleksiyonculuğu yapmak için izni bulunanların, eski eserleri yurtdışına izinsiz çıkaranların, satanların ve eski eser bulmak için izinsiz araştırma, sondaj ve kazı yapanların tasarruflarındaki izinli ve izinsiz eski eserlerin hiçbir karşılık ödenmeden Müdürlüğe devredilmesine de karar verebilir.

- (6) Bu Yasanın 29'uncü maddesinin (5)'inci ve (6)'ncü fıkralarının kurallarına ve 40'ıncü maddesinin kurallarına aykırı hareket edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, iki yıla kadar hapis cezasına veya yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Mahkeme, ayrıca müsadere edilen araç, gereç teçhizat veya diğer varlıkların, hiçbir karşılık ödenmeden Müdürlüğe teslim edilmesine de karar verir.

- (7) (A) Bu Yasanın 27'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasının kurallarına ve 28'inci maddesinin (2)'inci fıkrasının kurallarına aykırı hareket edenler, bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde, yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına çarptırılırlar.
- (B) İşlenen suç, dolandırıcılık ve sahtekarlık gibi daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç ise her yıla kadar hapis cezasına veya iki yüz elli milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Mahkeme ayrıca, müsadere edilen eşyalar ile varlıkların hiçbir karşılık ödenmeden Müdürlüğe teslim edilmesine karar verir.

Suçun tekrerrüü halinde cezayı artırma 51 Bu Yasadaki her türlü izinsiz inşai ve fiziki müdahale, eski eserleri ihbar etmeme, izinsiz eski eser tasarrufu, eski eser ile define bulmak için izinsiz araştırma, sondaj ve kazı yapma, yaptıma ve teşvik etme, eski eser ticareti, yurtdışına izinsiz eski eser satma, çıkartma ve bunları teşvik etme suçlarının tekrerrüü halinde, bu Yasada bu suçlar için öngörülen para cezaları üç katına kadar; hapislik cezaları ise bir buçuk katına kadar artırılabilir.

Suç sayılan fiilleri teşvik edene uygulanacak ceza 52 Bu Yasayla yasaklanan veya suç sayılan fiilleri teşvik eden ve/veya yardım eden de, yapanın işlediği suçu işlemiş sayılır. Bu gibi kişi veya kişilere de, bu Yasanın cezayla ilgili maddeleri uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

Geçici Madde Yasadan önce yapılan izinsiz inşai ve fiziki müdahaleler 1 Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce korunması gerekli eski eser ile doğa varlıklarına, eski eser alanlarına ve/veya koruma alanlarına yapılan ve Yasalara aykırı olduğu belgelenen geçici veya kalıcı izinsiz inşai ve fiziki müdahaleler bir yıl içinde ilgili mercilerce saptanıp müdürlükçe kesinleştirilerek, Anıtlar Yüksek Kurulunun değerlendirilmesine sunulur.

Geçici Madde Yasadan önce koleksiyonculuk yapanların durumu 2 (1) Bu Yasa yürürlüğe girmeden önce koleksiyonculuk işlemlerini tamamlamayanların bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen bir ay içerisinde işlemlerini tamamlamaları zorunludur. Bu mükellefiyetlerini kendi ihmallerinden dolayı yerine getiremeyenlere veya yukarıda belirlenen süre içerisinde bir polis baskını ile tasarrufunda külliyetli miktarda eski eser bulunduğu saptananlara, bu Yasanın miktarda eski eser bulunduğu saptananlara, bu Yasanın 6'ncı maddesinin (1)'inci fıkrası kuralları uygulanır.

(2) Elllerinde taşınır eski eser bulunanlar, bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen bir ay içinde koleksiyonculuk izni almak için Müdürlüğe başvuruda bulunmaları halinde kendilerine bu Yasada öngörülen esaslar çerçevesinde koleksiyonculuk izni verilebilir. Ancak koleksiyoncu olmak istemeyenler ve/veya uygun görülmeyenler aynı süre içerisinde ellerindeki taşınır eski eserleri Müdürlüğe teslim ederler. Bu eski eserler usulüne uygun olarak satın alınırlar.

(3) Her ne şekilde olursa olsun, bu Yasa yürüdüğü girmeden önce Müdürlüğe ve/veya ilgili mercilere teslim edilmiş olup da en geç beş yıl içerisinde aranmayan ve/veya anlaşmazlık konuları mahkemeye yansıtılmayan taşınır eski eserler usulüne uygun olarak

müzelere kaydedilir.

Geçici Madde Cihazların bildirilmesi	3	Bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen üç ay içerisinde, bu Yasanın 40'ıncı maddesine giren cihazları Müdürlüğe bildirenlere cezai müeyyide uygulanmaz. Bu gibi cihazlar uygun bulunmaları durumunda Müdürlüğe mal edilebileceği gibi, ilgili kişilerden yurt dışına çıkartmaları da talep edilebilir.
Geçici Madde Vakıflar İdaresine tahsis edilen taşınmazların durumu	4	Mazbut ve mülhak vakıf olmakla birlikte, değişik zamanlarda ve değişik nedenlerle Devlet tarafından Vakıflar İdaresine tahsis edilen veya devredilen manastır, metropolit, kilise ve müze binaları gibi kamu yararı için korunması gerekli taşınmazlardan Vakıflar İdaresi tarafından kullanılmayanlar ve/veya uygun görülmeyen amaçlarla kullanılanlar ve/veya Müdürlüğün denetim ve kullanımında bulunan müze, depo, korunma alanı ve benzerleri Müdürlüğe devredilir.
Geçici Madde Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun oluşturulma süresi	5	Bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen iki ay içerisinde, bu Yasayla oluşturulması öngörülen "Taşınmaz Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" oluşturulur. Bu Kurul oluşturuluncaya kadar, bu Yasa ile kaldırılan Eski Eserler Yasası uyarınca oluşturulan "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" görevine devam eder.
Geçici Madde Eski eserleri koruma fonu Yönetim kurulunun oluşturulma süresi	6	Bu Yasada öngörülen "Eski Eserleri Koruma Fonu" ve bu Fonun Yönetim Kurulu, bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen en geç altı ay içerisinde oluşturulur.
Geçici Madde Tüzüklerin hazırlanma süresi	7	Bu Yasada öngörülen tüzükler, bu Yasanın yürürlüğe giriş tarihini izleyen en geç altı ay içerisinde yürürlüğe konur.
Geçici Madde 1974 yılı ve öncesinde başlamış kazılar	8	1974 yılı ile öncesinde kazı yapan ve kazı alanları Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti toprakları içerisinde kaldığı için, başlatmış oldukları kazıları değişik nedenlerle süresiz tatil eden veya tatil etmek zorunda bırakılan yabancı kazı heyetlerinin başkanları, kendilerine yapılan çağrı uyarınca bir yıl içerisinde geçerli mazeretleri olmaksızın kazılarını başlatmamaları halinde, bu alanlar üzerindeki tüm haklarını kaybederler.

SEKİZİNCİ KISIM Son Kurallar

Tüzük yapma yetkisi	53	Bakanlar Kurulu, bu Yasada özel olarak belirtilmiş tüzükleri yapmak ve/veya eski eserlere, doğa varlıklarına, müzelere ve koruma ve koruma alanlarına ilişkin hususları tüzükle düzenlemek yetkisine sahiptir.
Yürütme yetkisi	54	Bu Yasayı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu adına Eski Eserler ve Müzeler Dairesinin bağlı olduğu bakanlık yürütür.
Yürürlükten kaldırma ve koruma Bölüm 31 2/1970 35/1975 35/1977	55	(1) Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak Antikalar Kanunu uyarınca yapılan kurallar, tüzükler, yönetmelikler, çıkarılan emirnameler ve Eski Eserler Yasası; bunlar altında yapılan işlemler saklı kalmak koşulu ile yürürlükten kaldırılır. (2) Bu Yasa kuralları uyarınca çıkarılması öngörülen tüzükler yapıncaya kadar, bu Yasa ile yürürlükten kaldırılan Eski Eserler Yasası altında yapılan tüzüklerin bu Yasaya aykırı olmayan kuralları yürürlükte kalır. (3) Bu Yasa ile kaldırılan Eski Eserler Yasası kuralları uyarınca oluşturulan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun kararları geçerliliğini korur.
Yürürlüğe giriş	56	Bu Yasa, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.